ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

การสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อการพัฒนาที่ดิน

ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็ม เพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม

2564

เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานในโครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในแผนโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจภาวะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอย่างละเอียดซึ่งผลของการดำเนินงานทำให้ได้ข้อมูลที่อยู่ในรูปของแผนที่เชิงเลข และสารสนเทศภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยรายชื่อผู้ถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้านการเกษตรที่เกษตรกรได้กระทำในพื้นที่ เช่น แหล่งน้ำที่ใช้ด้านการเกษตร ปัญหาในการทำงานด้านการเกษตร ขนาดของแปลงที่ดินของเกษตรกร ฯลฯ ทั้งนี้โดยใช้ฐานข้อมูลแปลงที่ดินเชิงเลขจากกรมที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนข้อมูลแผนที่กระดาษ หลักฐานการเสียภาษีของเกษตรกรที่องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ถูกรวบรวม และปรับให้อยู่ในระบบแผนที่เชิงเลข

สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ เจ้าหน้าที่จะทำการประสานงานกับผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์การเข้าปฏิบัติงาน รวมถึงการเชิญชวนให้เกษตรกรนำหลักฐานเกี่ยวกับแปลงที่ดินของตนเอง เข้ามาให้ข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม และชี้แปลงที่ดินบนแผนที่ภาพถ่ายที่ได้เตรียมมาจากสำนักงาน เพื่อเป็นข้อมูลใช้วิเคราะห์จัดทำรูปเล่มรายงานเสนอกรมฯ และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ต่อไป

ผลของการดำเนินงานในพื้นที่เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ หมู่บ้าน มีเขตที่ดินของรัฐ ร้อยละ ๑๙.๙๕ พื้นที่ทางการเกษตร ร้อยละ ๖๘.๑๒ และเป็นพื้นที่นอกการเกษตร เช่น ที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ วัด โรงเรียน เป็นต้น ร้อยละ ๑๑.๙๓ มีเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินเอง ร้อยละ ๖๗.๓๔ ญาติ/เข้าทำเปล่า ร้อยละ ๒๒.๗๐ และเจ้าของให้ข้อมูลแทน ร้อยละ ๕.๘๙ โดยหลักฐานการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นเอกสารสิทธิประเภทโฉนดที่ดินมากที่สุด ร้อยละ ๙๐.๙๕ รองลงมาเป็น ส.ป.ก. ๔-๐๑ ร้อยละ ๐.๖๔ สำหรับขนาดของสัดส่วนแปลงที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในช่วง ๑-๕ ไร่ ร้อยละ ๖๑.๓๕ รองลงมาแปลงที่ดินมีขนาด ๕–๑๐ ไร่ ร้อยละ ๒๖.๓๔ และแปลงที่ดินที่มีขนาด ๑๐-๒๐ ไร่ ร้อยละ ๖.๓๘

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน) พบว่า เกษตรกรทำนามากที่สุด ร้อยละ ๘๓.๖๒ รองลงมา คือ สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ ๑๑.๔๑ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในการเกษตร พบว่า เกษตรกรใช้แหล่งน้ำจากชลประทาน เป็นหลัก ร้อยละ ๙๔.๘๖ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตมากที่สุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ราคาผลผลิตต่ำ ร้อยละ ๘๖.๑๓ รองลงมาเป็นต้นทุนการผลิตสูง ร้อยละ ๘๕.๕๙ การใช้ปุ๋ยพบว่า เกษตรมีการใช้ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์มากที่สุด ร้อยละ ๔๖.๓๖ รองลงมา คือ ปุ๋ยเคมี ร้อยละ ๓๙.๑๘ ไม่ใช้ปุ๋ย ร้อยละ ๑๑.๘๘ และปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ ๒.๕๘ การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรมีการใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืช ร้อยละ ๖๙.๐๖ และไม่ใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืช ร้อยละ ๓๐.๙๔ ปัญหาด้านดินที่พบในพื้นที่มากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาดินขาดความสมบูรณ์ ร้อยละ ๔๔.๕๔ รองลงมาดินเหนียว ร้อยละ ๒๓.๙๓ และดินทรายจัด ร้อยละ ๙.๖๔ อีกทั้งเกษตรกรในพื้นที่มีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจจำนวน (ร้อยละ ๗.๕๕) และไม่มีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ (เป็นร้อยละ ๙๒.๔๕)

ในการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานอื่นทางสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ได้สอบถามถึงการขึ้นทะเบียนของเกษตรกรกับกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน ร้อยละ ๒.๔๑ และเกษตรกรยังไม่เข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดี ร้อยละ ๙๗.๕๙ การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีรายรับน้อย

กว่ารายจ่าย (ขาดทุน) มากที่สุด ร้อย ๕๐.๓๒ รองลงมามีจ่ายน้อยกว่ารายรับ (กำไร) ร้อยละ ๓๔.๒๐ และปลูกไว้เพื่อบริโภค ร้อยละ ๑๕.๔๗ การได้รับบริการความรู้วิชการในการแก้ไขปัญหาดินเค็มและใช้พื้นที่ดินให้เหมาะสม เกษตรกรได้รับความรู้ ข่าวสาร ผ่านผู้นำกลุ่มเกษตรกรและหมอดินอาสา (ร้อยละ ๒๙.๔๔) รองลงมาคือได้รับการอบรม ประชุม ชี้แจง ๑ ครั้งต่อปี (ร้อยละ ๔.๔๙) ได้รับคำแนะนำวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินราย (ร้อยละ ๔.๔๙) และได้รับอบรม ประชุม ชี้แจง มากกว่า ๑ ครั้งต่อปี (ร้อยละ ๐.๑๑) ในด้านองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดิน พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการปรับรูปแบบกระทงนาให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น (ร้อยละ ๑๑.๑๘) รองลงมาคือการปรับรูปแบบร่องน้ำรอบกระทงนาเพื่อระบายน้ำไปเก็บน้ำไว้ในร่องรักษาความชื้น (ร้อยละ ๖.๐๔) และการปรับรูปแบบคันนาให้มีฐานกว้างเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ปลูกต้นไม้ยืนต้นทนเค็ม/พืชเศรษฐกิจ/ยูคาลิปตัส H๔ ทนเค็ม (ร้อยละ ๓.๕๓)

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดินจะเป็นฐานข้อมูลรายแปลง ซึ่งประกอบรวมกันแล้วเป็นแผนที่ การถือครองที่ดินด้านการเกษตรที่อยู่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ฐานข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของเกษตรกร ประเภทของการถือครองที่ดิน ขนาดของแปลงที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน เส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ ปัญหาด้านการเกษตร และข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ซึ่งเมื่อนำมาบูรณาการกับฐานข้อมูลด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำบนผิวดิน น้ำใต้ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้ ลดต้นทุนทางการเกษตร สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรได้ในระดับรายแปลง

อนึ่ง การนำแผนที่ และสารสนเทศภูมิศาสตร์ไปใช้ ผู้ใช้งานควรมีบุคลากรด้านภูมิสารสนเทศร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อดึงฐานข้อมูลที่อยู่ภายในแผนที่เชิงเลขมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกับสารสนเทศอื่น ๆ เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในพื้นที่ดำเนินงาน นอกจากนั้น การเสนอแผนงาน ผลงานก่อนและหลังเข้าปฏิบัติงานโครงการต่อหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ จะทำให้ผลของการดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

คำนำ

รายงานการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เล่มนี้ จัดทำขึ้นจากการสำรวจและสอบถามเกษตรกรในพื้นที่เป็นรายแปลง และนำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นรูปเล่มรายงาน ซึ่งผู้สนใจสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของเกษตรกรเป็นสำคัญ

คณะผู้จัดทำหวังว่าข้อมูลทั้งหมดนี้จะช่วยให้นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑
สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน (กันยายน ๒๕๖๔)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

กิตติกรรมประกาศ

การสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ข้อมูลจากข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน ต่าง ๆ ดังนี้

กรมที่ดิน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
นายอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบัวบาน
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้านในพื้นที่ดำเนินงาน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕
สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
หมอดินอาสา หมอดินตำบลในพื้นที่

คณะผู้จัดทำขอบคุณสำหรับข้อมูล และความช่วยเหลือด้านการประสานงาน การเตรียมสถานที่ และกิจกรรมทุกประเภท รวมทั้งอีกหลายท่านที่มิได้กล่าวถึงในที่นี้ มา ณ โอกาสนี้

กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑
สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน (กันยายน ๒๕๖๔)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ ขอบเขตของการดำเนินงาน	๑
๑.๔ ระยะเวลา	๑
๑.๕ สถานที่ดำเนินงาน	๑
๑.๖ ผู้ดำเนินงาน	๑
๑.๗ ที่ปรึกษาการดำเนินงาน	๒
๑.๘ ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน	๒
๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ	๒
๒ ข้อมูลทั่วไป	๔
๒.๑ ลักษณะที่ตั้งอาณาเขต	๔
๒.๒ ลักษณะภูมิประเทศ	๔
๒.๓ ลักษณะภูมิอากาศ	๔
๒.๔ เส้นทางคมนาคม	๕
๓ วิธีการดำเนินงาน	๗
๓.๑ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงาน	๗
๓.๒ การจัดเตรียมข้อมูลการประสานงาน และการประชาสัมพันธ์	๗
๓.๓ การสำรวจการถือครองที่ดินด้านการเกษตรรายแปลง	๗
๓.๔ การจัดทำฐานข้อมูล	๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙
๓.๖ การนำเสนอผลการดำเนินงาน	๙
๔ ผลการดำเนินงาน	๑๐
๔.๑ เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๑
๔.๒ การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๒
๔.๓ สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๔
๔.๔ การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๖
๔.๕ การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๔.๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน ๒๐
๔.๗ ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน ๒๓
๔.๘ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกร ๒๕
๔.๙ การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน ๒๗
๔.๑๐ การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน ๒๙
๔.๑๑ ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน ๓๑
๔.๑๒ การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน ๓๓
๔.๑๓ การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน ๓๕
๔.๑๔ การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร ๓๗
๔.๑๕ การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ๓๙
๔.๑๖ การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม ๔๑
๔.๑๗ การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม ๔๒
๕ สรุปผลการดำเนินงาน ๔๑
๕.๑ สรุปผลการดำเนินงาน ๔๑
๕.๒ ปัญหาและอุปสรรค ๔๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๔๒
เอกสารอ้างอิง ๔๔
ภาคผนวก
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์ในโครงการจัดทำสำมะโนที่ดินฯ
ภาคผนวก ข. การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use classification)
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างการนำเสนอรายละเอียดของแปลงที่ดินและฐานข้อมูลภายใน
ภาคผนวก ง. แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒
ภาคผนวก จ. ภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานในพื้นที่

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๑	เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๑
๔.๒	การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๒
๔.๓	สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๔
๔.๔	การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๖
๔.๕	การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๘
๔.๖	การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน	๒๐
๔.๗	ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๓
๔.๘	แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกร	๒๕
๔.๙	การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๗
๔.๑๐	การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๙
๔.๑๑	ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน	๓๑
๔.๑๒	การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน	๓๓
๔.๑๓	การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน	๓๕
๔.๑๔	การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร	๓๗
๔.๑๕	การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ	๓๙
๔.๑๖	การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม	๔๑
๔.๑๗	การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม	๔๒

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
๑.๑	แผนที่พื้นที่ดำเนินงาน	๓
๒.๑	แผนที่เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน	๖
๓.๑	แผนผังการดำเนินงาน	๘
๔.๑	แผนที่การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๓
๔.๒	แผนที่สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๕
๔.๓	แผนที่การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๗
๔.๔	แผนที่การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๙
๔.๕	แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน	๒๒
๔.๖	แผนที่ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๔
๔.๗	แผนที่แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกร	๒๖
๔.๘	แผนที่การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๘
๔.๙	แผนที่การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน	๓๐
๔.๑๐	แผนที่ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน	๓๒
๔.๑๑	แผนที่การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน	๓๔
๔.๑๒	แผนที่การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน	๓๖
๔.๑๓	แผนที่การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร	๓๘
๔.๑๔	แผนที่การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ	๔๐

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
๔.๑	การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๒
๔.๒	สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๔
๔.๓	การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๖
๔.๔	การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน	๑๘
๔.๕	การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน	๒๑
๔.๖	ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๓
๔.๗	แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกร	๒๕
๔.๘	การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๗
๔.๙	การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน	๒๙
๔.๑๐	ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน	๓๑
๔.๑๑	การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน	๓๓
๔.๑๒	การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน	๓๕
๔.๑๓	การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร	๓๗
๔.๑๔	การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ	๓๙
๔.๑๕	การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม	๔๑
๔.๑๖	การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม	๔๒

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

การจัดทำสำมะโนที่ดินเป็นหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีข้อพิจารณาจากข้อมูลสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชน แนวนโยบายด้านการเกษตรของรัฐรวมถึงท้องถิ่นในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

โครงการจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดินปีงบประมาณ ๒๕๖๔ นี้ ดำเนินงานในแผนโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม เพื่อตอบสนองต่อนโยบายการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มรายได้ และการรวมกลุ่มของเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลสำเร็จของการจัดทำโครงการ ประกอบด้วย ข้อมูลการถือครองที่ดินรายแปลงและข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของเกษตรกร และข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจและจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น แผนที่และข้อมูลด้านการถือครองที่ดินอย่างละเอียดรายแปลง ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของเกษตรกร ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ฯลฯ และบันทึกข้อมูลกิจกรรมด้านการเกษตรทั้งหมดที่ปรากฏในแปลงที่ดินด้วยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกร หรือการสำรวจจากข้อมูลภาคสนาม เพื่อจัดทำแผนที่ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลอรรถาธิบายในรูปสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่สามารถนำไปบูรณาการร่วมกับงานด้านสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๓ ขอบเขตของการดำเนินงาน

๑. วิเคราะห์ข้อมูลจากจำนวนเกษตรกรที่เข้ามาให้ข้อมูลเท่านั้น
๒. แปลงที่ดินที่ไม่มีผู้มาให้ข้อมูลใช้การสอบถามจากแปลงข้างเคียง

๑.๔ ระยะเวลา

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑.๕ สถานที่ดำเนินงาน

เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่ (รูปที่ ๑.๑)

๑.๖ ผู้ดำเนินงาน

๑. นางสุรีรัตน์	อุดมบุณยลักษณ์	ผู้อำนวยการกลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑
๒. นางสาวอุไรวรรณ	ถายา	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๓. นายพิสิษฐ	เฟื่องฟู	นายช่างสำรวจชำนาญงาน
๔. นายอนุพงษ์	จันทร์เพ็งเพ็ญ	นายช่างสำรวจชำนาญงาน
๕. นางสาวกมลวรรณ	อุบลดี	นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายปฏิบัติการ
๖. นายไว	สังข์น้ำมนต์	พนักงานราชการ (นายช่างสำรวจ)
๗. นางสาวเตือนใจ	ตันทอง	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

๘. นางสาวนุชบา พลอยเพ็ชร เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
๙. นางสาวธัญญาเรศ ภูมิผิว เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
๑๐. นายสัมฤทธิ์ผล พรหมประเสริฐ นายช่างสำรวจ
๑๑. นายโฆสิต อยู่เย็น พนักงานขับรถ
๑๒. นายชินกฤต ตาคำชัย พนักงานขับรถ

๑.๗ ที่ปรึกษาการดำเนินงาน

๑. นายสมโสถติ์ ดำเนินงาม ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
๒. นางปราณี สีหบัณฑ์ ผู้เชียวชาญด้านระบบการพัฒนาที่ดิน

๑.๘ ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

๑. จัดทำแผนที่การถือครองที่ดินอย่างละเอียด โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายออร์โธสี มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ หรือแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชตมาตราส่วน ๑:๑๐,๐๐๐

๒. สำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร และที่เกี่ยวข้องกับงานการพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน โดยการสำรวจ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์

๓. จัดทำแผนที่และฐานข้อมูลเชิงเลข ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อมูลการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดินในพื้นที่เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยฐานข้อมูล (Database) และแผนที่เชิงเลข (Digital Map) ด้านการถือครองที่ดินทางการเกษตรรายแปลง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และข้อมูลการจัดการดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อใช้ประโยชน์ ดังนี้

๑. เป็นฐานข้อมูลสำหรับการตรวจสอบ การปรับปรุง และจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ของข้อมูลด้านดิน ด้านสภาพการใช้ที่ดิน ด้านการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช (โซนนิ่ง) ด้านระบบการจัดการน้ำและระบบการกระจายน้ำ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านปัญหาและความต้องของเกษตรกร

๒. เป็นฐานข้อมูลที่สามารถใช้ประกอบการให้คำแนะนำในการจัดการดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมเป็นรายแปลง

๓. เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานด้านพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต เช่น การวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ เป็นต้น

๔. เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำ เช่น การอนุรักษ์ดินและน้ำ การสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และการสร้างแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๕. เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานด้านการสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น ธนาคารปุ๋ย/เมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

๖. เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่พื้นที่ดำเนินงาน

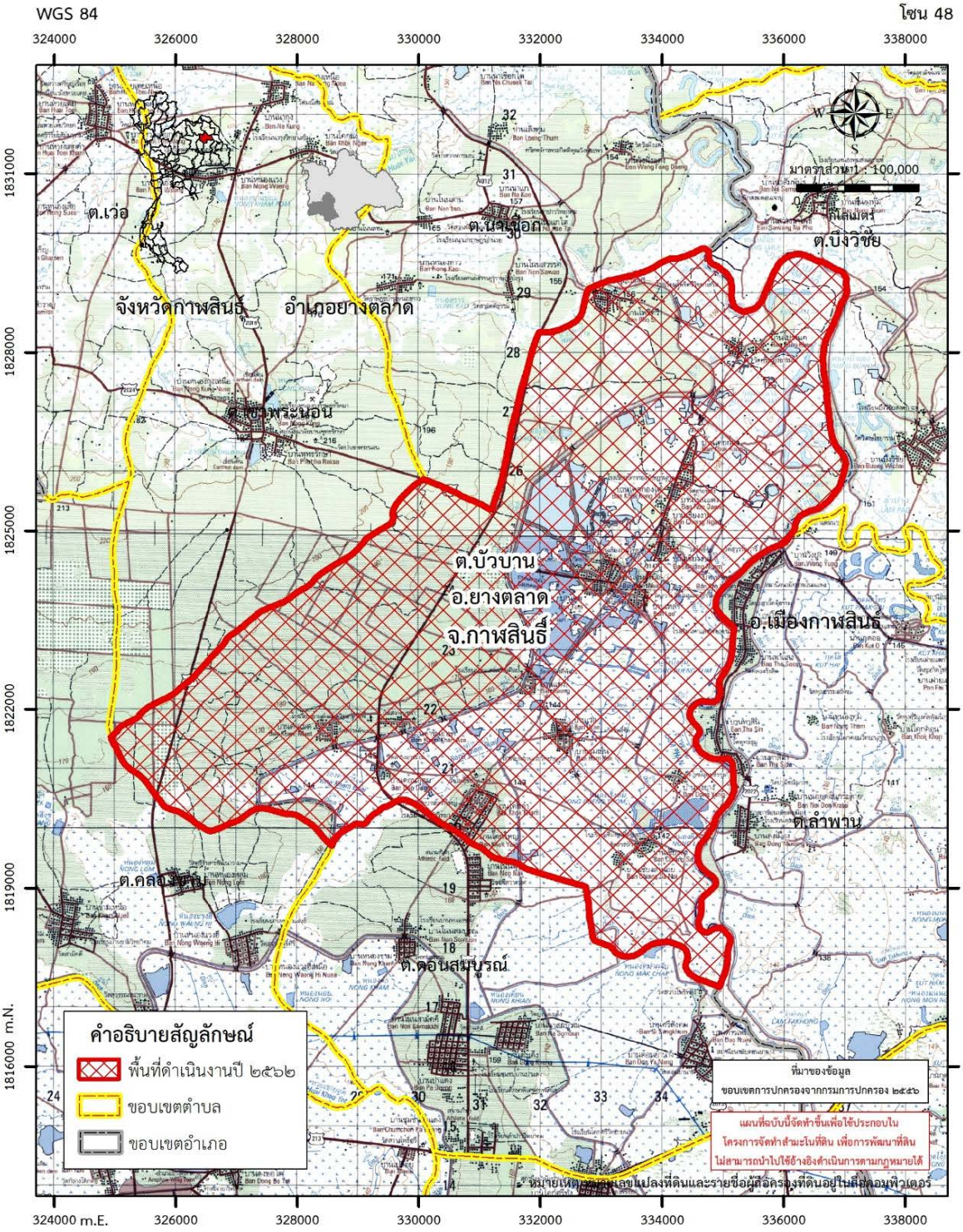

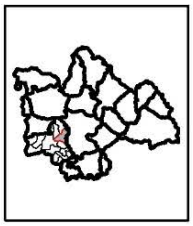

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

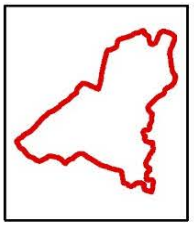

พื้นที่ดำเนินงาน

รูปที่ ๑.๑ แผนที่พื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

บทที่ ๒
ข้อมูลทั่วไป

๒.๑ ลักษณะที่ตั้งอาณาเขต

พื้นที่ดำเนินงานโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็ม เพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่ ประกอบด้วย ๒๓ หมู่บ้าน มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดตำบลนาเชือก และตำบลเขาพระนอน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	ติดตำบลดอนสมบูรณ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก	ติดตำบลบึงวิชัย และตำบลลำพาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก	ติดตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ดังแสดงในรูปที่ ๒.๑

๒.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น ๕ ลักษณะ คือ

๑. พื้นที่ที่เป็นภูเขา ได้แก่ เทือกเขาภูพาน ซึ่งมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒๐๐ – ๕๐๐ เมตร อยู่ทางทิศตะวันออก และทิศเหนือของจังหวัดในพื้นที่ของอำเภอ สมเด็จ,อำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์,อำเภอห้วยผึ้ง บริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำปาว,ลำน้ำพาน

๒. สภาพที่เป็นหุบเขา อยู่ในเขตอำเภอเขาวง มีลักษณะเป็นที่ราบระหว่าง หุบเขาสภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๗๕ - ๒๕๐ เมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอท่าคันโทอำเภอ สหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

๓. สภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำปานกลาง ๑๗๕ - ๒๕๐ เมตร มีลักษณะเป็นลูกคลื่น ลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอท่าคันโท อำเภอสหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

๔. สภาพค่อนข้างราบ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๕๐ - ๑๗๐ เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอเมือง อำเภอยางตลาด บางส่วนของทิศใต้ของอำเภอสหัสขันธ์ ทางทิศตะวันออกของอำเภอสมเด็จ และอำเภอห้วยผึ้ง

๕. สภาพพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำ เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชี ลำน้ำปาว ลำน้ำพาน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๔๐ - ๑๕๐ เมตร อยู่ในอำเภอกมลาไสย บางส่วนของอำเภอเมืองและอำเภอยางตลาด

๒.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไป ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แบ่งออกได้ ๓ ฤดู

ฤดูหนาว เริ่มต้นเดือนตุลาคม - เดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยตอนบนในช่วงดังกล่าว ทำให้อากาศโดยทั่วไปบริเวณจังหวัดกาฬสินธุ์จะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวัน โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคม - เดือนมกราคม จะเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวเย็นมากที่สุด

ฤดูร้อน เริ่มต้เดือนกุมภาพันธุ์ - เดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย โดยมีร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุก

๒.๔ เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๓ เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ดำเนินงานกับสำนักงานเทศบาลตำบลบัวบาน ระยะทางประมาณ ๑๗ กิโลเมตร นอกจากนั้นยังมี ทางหลวงชนบทเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและพื้นที่เกษตรของเกษตรกร รวมถึงถนนลาดยางอื่น ๆ กระจายทั่วทั้งพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน

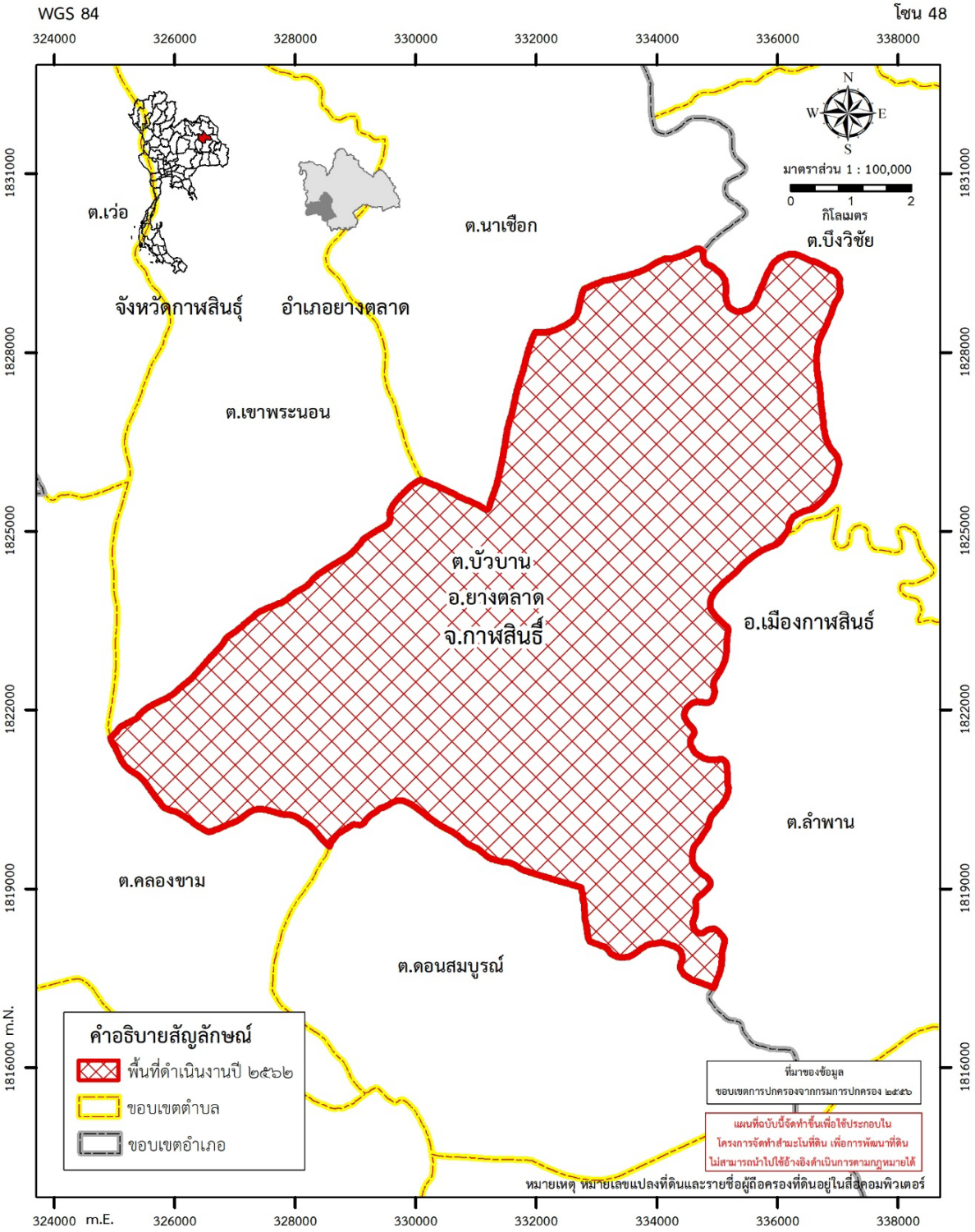

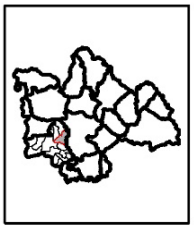

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ดำเนินงาน

รูปที่ ๒.๑ แผนที่เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน

บทที่ ๓
วิธีการดำเนินงาน

การสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ในแผนโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม มีวิธีการดำเนินงานแบ่งเป็น ๖ ขั้นตอน (รูปที่ ๓.๑) ดังนี้

๓.๑ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงาน

๑. ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต คัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ในแผนโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม ซึ่งสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕ ได้จัดส่งพื้นที่ของสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ ได้แก่ พื้นที่ดำเนินงานในเขตเทศบาลตำบลบัวบานอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ ได้พิจารณาพื้นที่ดำเนินงานเบื้องต้นที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย (เขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า)

๓. ส่งข้อมูลให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕ และสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ เพื่อพิจารณายืนยันพื้นที่ดำเนินงานของสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์

๓.๒ การจัดเตรียมข้อมูล การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ (สสผ.) โดยกลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ เมื่อได้รับพื้นที่ดำเนินงานจากสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ จึงได้จัดเตรียมข้อมูลและแผนที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนที่ในระบบภูมิสารสนเทศ ได้แก่ เขตการปกครอง ปี ๒๕๕๖ เขตชลประทาน ปี ๒๕๕๖ เขตปฏิรูปที่ดิน เขตลุ่มน้ำหลัก เขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ สถานที่สำคัญ ทางคมนาคม แหล่งน้ำ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๒. ประสานกับหน่วยงานที่จัดทำรูปแปลงที่ดิน ได้แก่ กรมที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอคัดลอกรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลแปลงที่ดิน

๓. ออกแบบแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เกษตรกร

๔. จัดทำแผนที่การถือครองที่ดินเพื่อการสำรวจภาคสนาม โดยข้อมูลบนแผนที่ ได้แก่ เลขที่ดิน-ประจำแปลงที่ดิน (รายแปลง) เพื่อไว้ใช้เทียบเคียงกับสำเนาโฉนดที่ดินของเกษตรกรที่นำมาให้บันทึกข้อมูลบนแบบสัมภาษณ์

๕. ประสานงานกับหน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่ทั้งสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕ และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ รวมทั้งหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่ นายอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ และนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่เข้าปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกษตรกรในทุกหมู่บ้านเข้าให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่

๓.๓ การสำรวจการถือครองที่ดินด้านการเกษตรรายแปลง

๑. ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรตามตารางนัดหมาย โดยเกษตรกรผู้มาให้สัมภาษณ์ต้องนำบัตรประชาชนหลักฐานเอกสารการถือครองที่ดินและสมุดทะเบียนเกษตรกร (ถ้ามี) แสดงต่อเจ้าหน้าที่

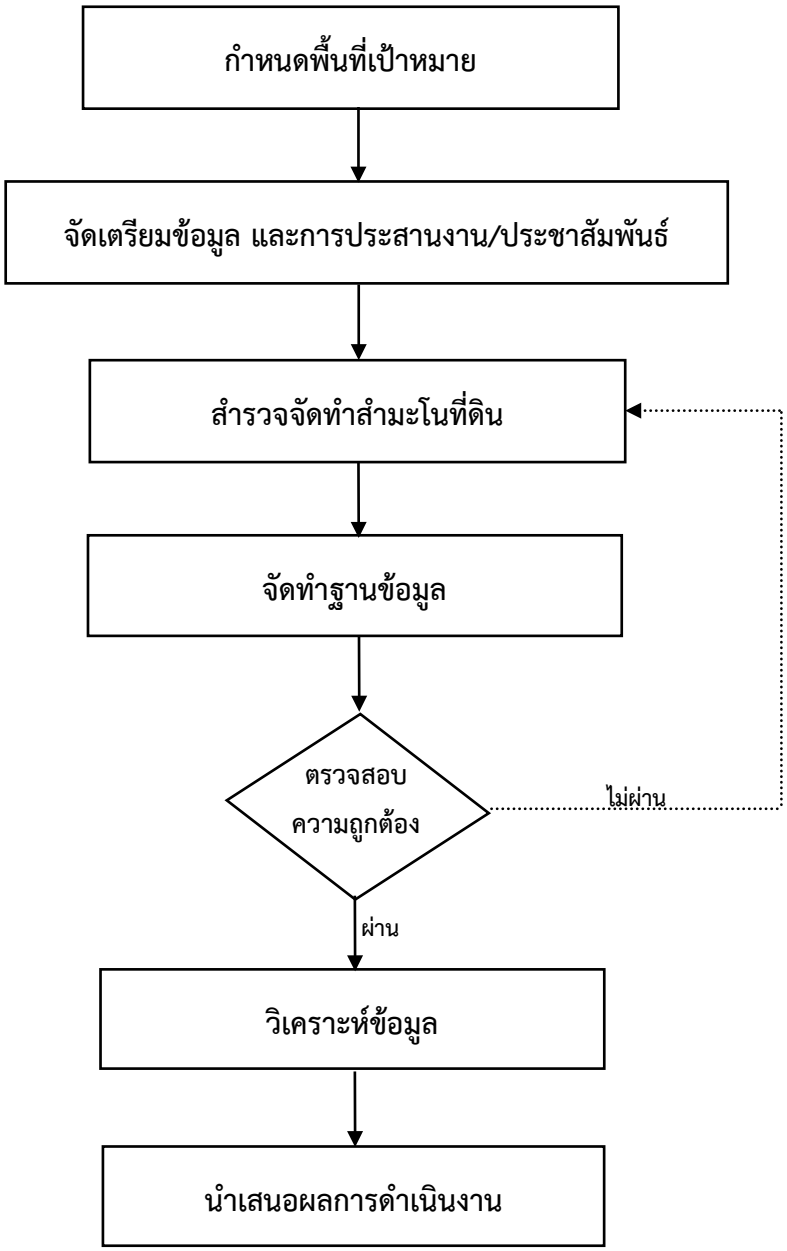

รูปที่ ๓.๑ แผนผังการดำเนินงาน

๒. เจ้าหน้าที่นำเกษตรกรหรือผู้มาให้สัมภาษณ์ ชี้แปลงของตนเองตามหลักฐานเอกสารการถือครองที่ดินบนแผนที่แปลงการถือครองที่ดินบนแผนที่ภาพถ่ายออร์โธสี มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ ที่ได้จัดเตรียมจากสำนักงาน

๓. เจ้าหน้าที่สัมภาษณ์เกษตรกร ตามแบบสอบถามที่ได้ออกแบบไว้ (ภาคผนวก ก)

๔. กรณีเกษตรกรไม่ได้มาให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่ของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ดำเนินการสำรวจการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มเติม

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๔ การจัดทำฐานข้อมูล

การจัดทำฐานข้อมูลแบ่งงานออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. การจัดการฐานข้อมูลแผนที่เชิงเลข เป็นการจัดทำแผนที่โดยนำข้อมูลแผนที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่มีรูปแปลงที่ดิน พร้อมเลขที่ดินมาประกอบเป็นแผนที่การถือครองที่ดิน ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการสำรวจในพื้นที่ดำเนินงาน ซึ่งภายหลังเมื่อแล้วเสร็จจึงใช้เทคนิคด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์เชื่อมโยงข้อมูลแผนที่เข้ากับข้อมูลจากการสัมภาษณ์

๒. การจัดการข้อมูลอรรถาธิบาย เป็นการออกแบบ และการจัดการฐานข้อมูล ที่ได้จากการสอบถาม เพื่อใช้สำหรับเชื่อมโยงกับข้อมูลแผนที่เชิงเลข

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมด้านภูมิสารสนเทศ โดยแบ่งลักษณะข้อมูลออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

๑. เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน
๒. การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน
๓. สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน
๔. การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน
๕. การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน
๗. ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน
๘. แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านเกษตรกรรมของเกษตรกร
๙. การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน
๑๐. การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน
๑๑. ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน
๑๒. การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน
๑๓. การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน
๑๔. การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร
๑๕. การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ
๑๖. การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม
๑๗. การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม

๓.๖ การนำเสนอผลการดำเนินงาน

เพื่อนำเสนอต่อสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕ สำหรับใช้ในประโยชน์ด้านฐานข้อมูล และแผนที่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของหน่วยงาน รวมถึงเผยแพร่ต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้เข้าไปปฏิบัติงานในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์และไฟล์แผนที่เชิงเลข

บทที่ ๔
ผลการดำเนินงาน

การสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ในแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ในพื้นที่เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ได้แก่

๔.๑ เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๒ การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๓ สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๔ การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๕ การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๗ ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๘ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านเกษตรกรรมของเกษตรกร

๔.๙. การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๑๐. การใช้สารเคมีปราบโรคพืชศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๑๑. ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๑๒. การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑๓. การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑๔. การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร

๔.๑๕. การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๔.๑๖ การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม

๔.๑๗ การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน

เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งการปกครองในพื้นที่เป็น ๒๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโคกใหญ่ บ้านเว่อ บ้านแดง บ้านตูม บ้านเหล่า บ้านเชียงงาม บ้านโคกก่อง บ้านโปร่งแค บ้านเชียงสา บ้านโพธิ์ศรี บ้านโพธิ์ศรี บ้านดงยาง บ้านคำขันอาสา บ้านคำแมด บ้านโนนนาค บ้านร่มเย็น บ้านเชียงสาน้อย บ้านดอนอุดม บ้านโคกคำ บ้านตูมเหนือ บ้านโนนแดง บ้านโคกก่องใต้ บ้านเชียงงาม และบ้านโพธิ์ชัย ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ เขตการปกครองในพื้นที่ดำเนินงาน

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
กาฬสินธุ์	๑	บ้านโคกใหญ่
	๒	บ้านเว่อ
	๓	บ้านแดง
	๔	บ้านตูม
	๕	บ้านเหล่า
	๖	บ้านเชียงงาม
	๗	บ้านโคกก่อง
	๘	บ้านโปร่งแค
	๙	บ้านเชียงสา
	๑๐	บ้านโพธิ์ศรี
	๑๑	บ้านดงยาง
	๑๒	บ้านคำขันอาสา
	๑๓	บ้านคำแมด
	๑๔	บ้านโนนนาค
	๑๕	บ้านร่มเย็น
	๑๖	บ้านเชียงสาน้อย
	๑๗	บ้านดอนอุดม
	๑๘	บ้านโคกคำ
	๑๙	บ้านตูมเหนือ
	๒๐	บ้านโนนแดง
	๒๑	บ้านโคกก่องใต้
	๒๒	บ้านเชียงงาม
	๒๓	บ้านโพธิ์ชัย

๔.๒ การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลการถือครองที่ดิน พบว่า ในพื้นที่ดำเนินงานทั้งหมด เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่ แบ่งเป็น แปลงถือครองที่ดินทางการเกษตร เนื้อที่ ๒๙,๗๑๘ ไร่ จำนวน ๖,๕๘๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๒ ของพื้นที่ดำเนินงาน ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่นอกการเกษตร ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ วัด โรงเรียน ฯลฯ เนื้อที่ ๕,๒๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๓ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ แผนภูมิที่ ๔.๑ และรูปที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๒ การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

ประเภทของการถือครองที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ (ไร่)
แปลงถือครองที่ดินทางการเกษตร	๒๙,๗๑๘	๖,๕๘๒	๖๘.๑๒
พื้นที่นอกการเกษตร	๕,๒๐๖	๓,๘๔๓	๑๑.๙๓
ที่ดินของรัฐ	๘,๗๐๔	๑	๑๙.๙๕
รวม	**๔๓,๖๒๘**	**๑๐,๔๒๖**	**๑๐๐**

* เนื้อที่ได้จากการคำนวณด้วยโปรแกรมภูมิสารสนเทศศาสตร์

หมายเหตุ พื้นที่นอกการเกษตร เช่น ที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ โรงเรียน วัด ที่สาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

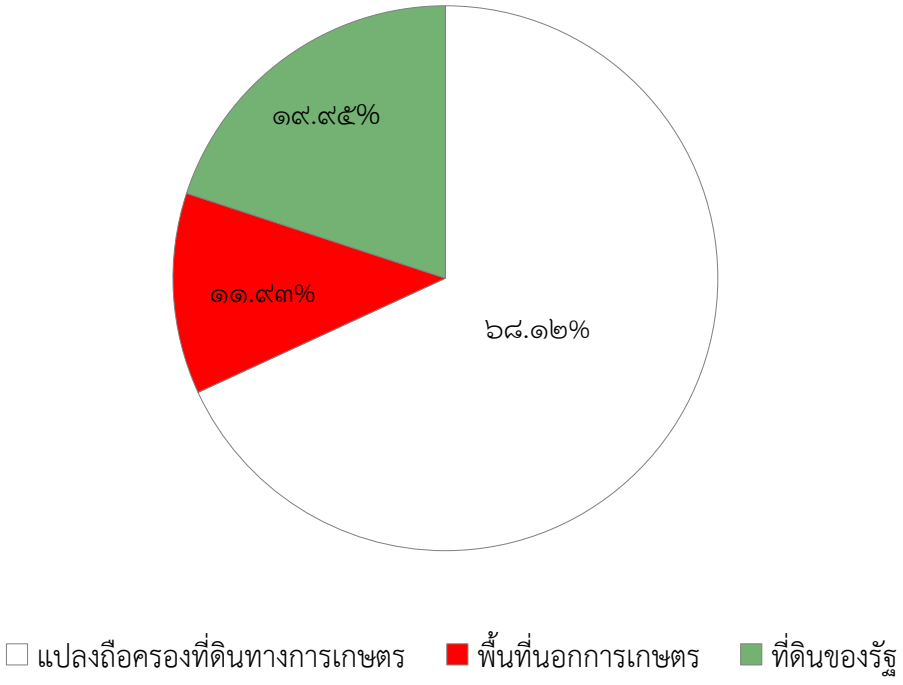

แผนภูมิที่ ๔.๑ การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

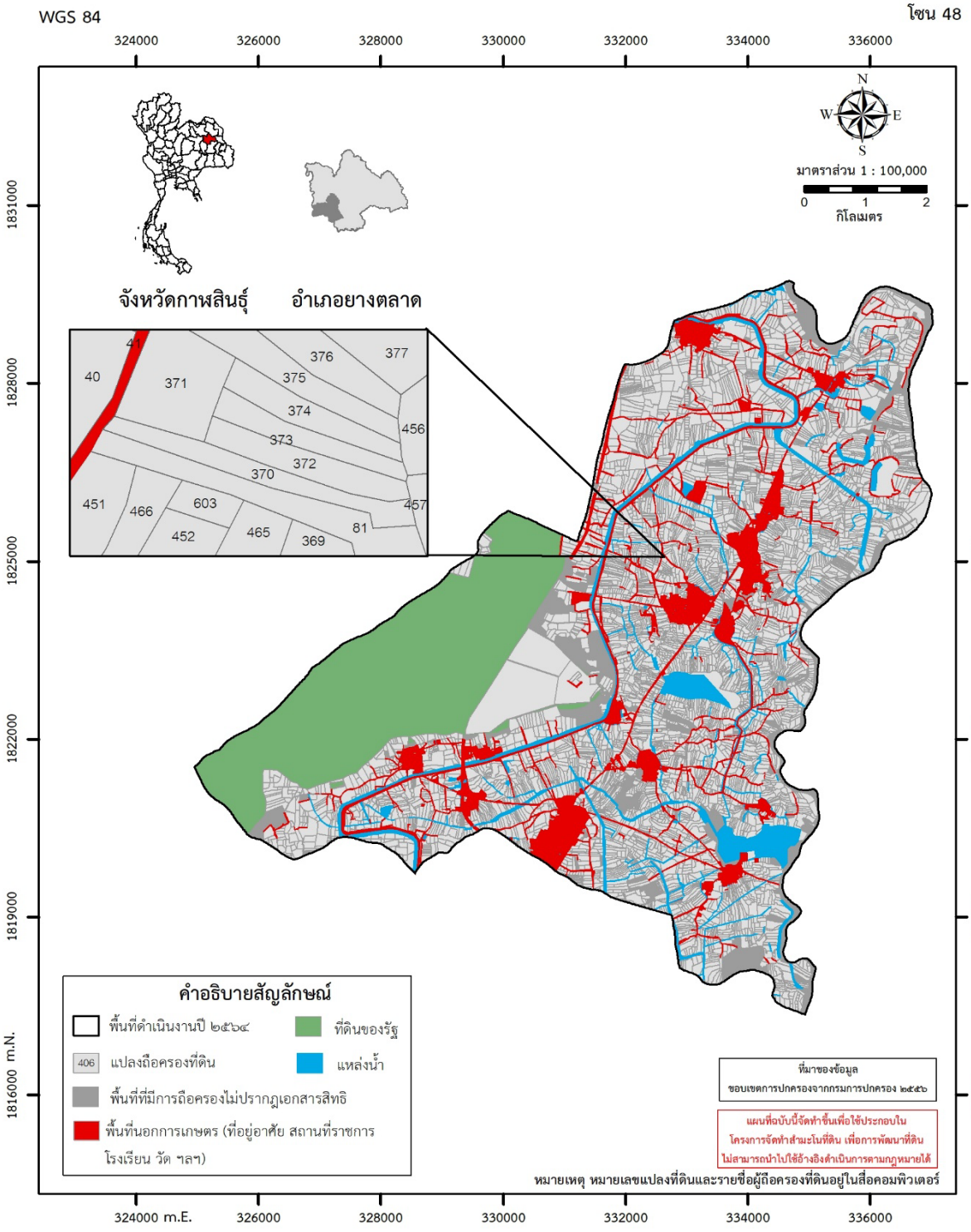

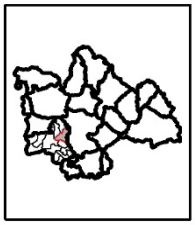

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ดำเนินงาน

รูปที่ ๔.๑ แผนที่การถือครองที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๓ สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูล จำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่า สัดส่วนของแปลงที่ดินที่มีมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ แปลงที่ดินที่มีขนาด ๑ - ๕ ไร่ จำนวน ๑,๑๔๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๓๕ รองลงมาแปลงที่ดินมีขนาด ๕ - ๑๐ ไร่ จำนวน ๔๙๒ แปลง ร้อยละ ๒๖.๓๔ และแปลงที่ดินที่มีขนาด ๑๐ - ๒๐ ไร่ จำนวน ๑๒๕ แปลง ร้อยละ ๖.๓๘ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๓ แผนภูมิที่ ๔.๒ และรูปที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๓ สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

สัดส่วน	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
น้อยกว่า ๑ ไร่	๙๐	๔.๘๒
๑ – ๕ ไร่	๑,๑๔๖	๖๑.๓๕
๕ – ๑๐ ไร่	๔๙๒	๒๖.๓๔
๑๐ – ๒๐ ไร่	๑๒๕	๖.๓๘
๒๐ – ๕๐ ไร่	๑๕	๑.๑๑
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

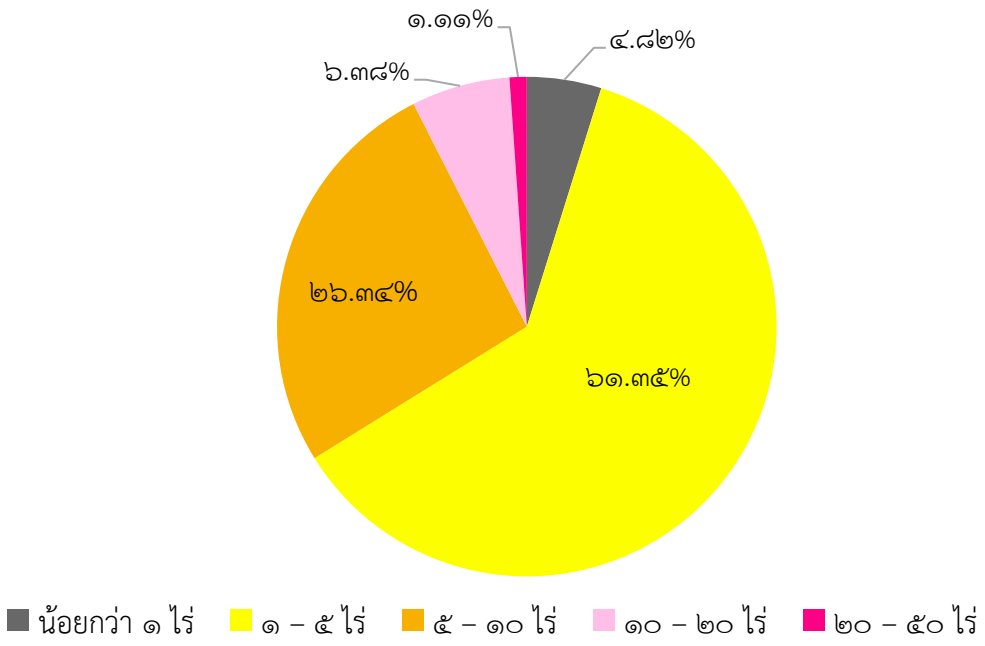

แผนภูมิที่ ๔.๒ สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

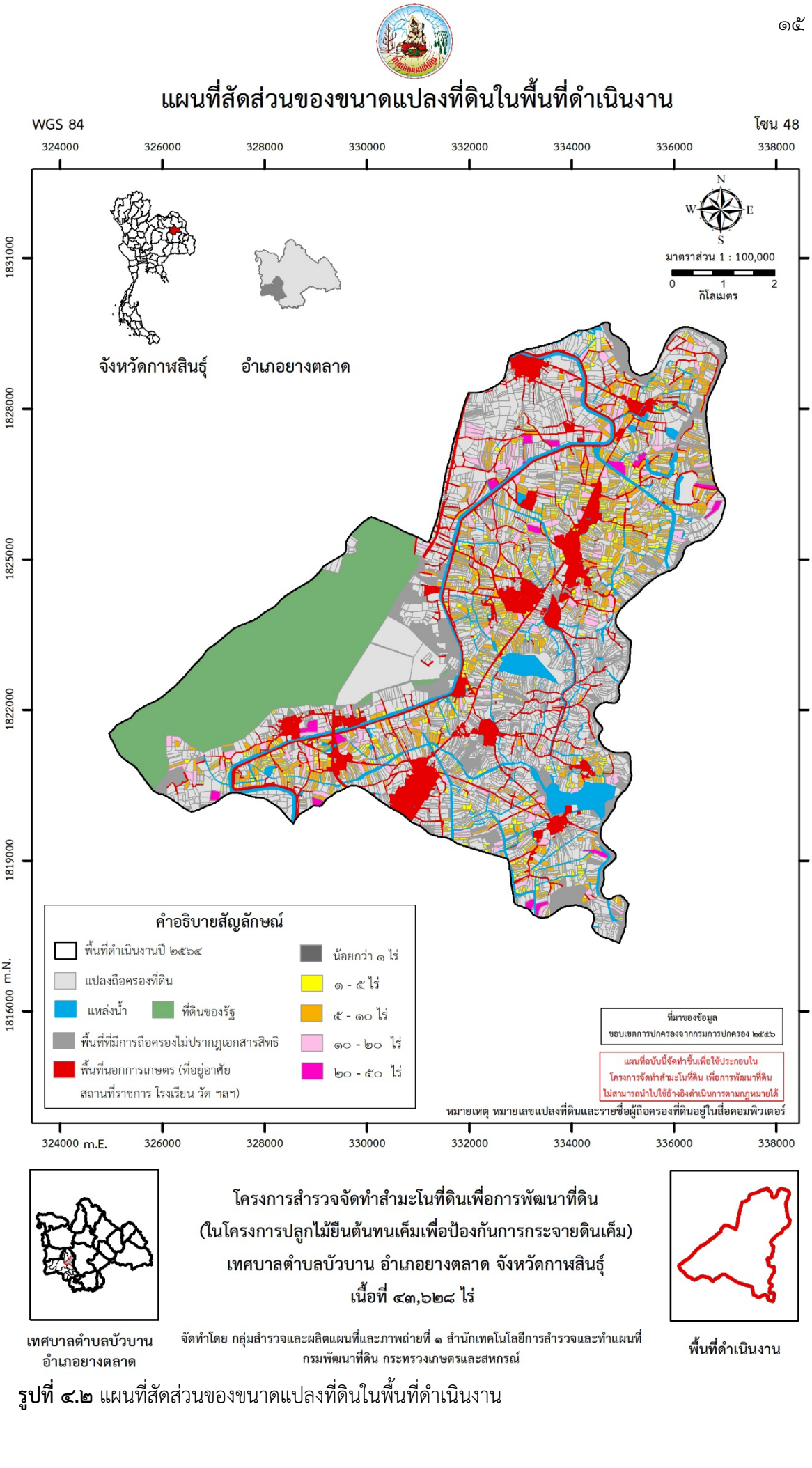

รูปที่ ๔.๒ แผนที่สัดส่วนของขนาดแปลงที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๔ การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูล จำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่า เกษตรกรถือเอกสารสิทธิมากที่สุด คือ โฉนดที่ดิน จำนวน ๑,๖๙๙ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๙๕ รองลงมาเป็น หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) จำนวน ๑๒ แปลง ร้อยละ ๐.๖๔ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๔ แผนภูมิที่ ๔.๓ และรูปที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๔ การจำแนกประเภทของการถือครองเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน

ประเภทเอกสารสิทธิ์	ผู้ไม่มาให้ข้อมูล(แปลง)	ผู้มาให้ข้อมูล (แปลง)	ร้อยละ
โฉนดที่ดิน	๗,๗๙๐	๑,๖๙๙	๙๐.๙๕
ส.ป.ก.๔-๐๑	๑๘๘	๑๒	๐.๖๔
น.ส.๓/น.ส.๓ก	๕๐๖	๔	๐.๒๒
อื่นๆ(ส.ค.๑ , น.ส.๒/น.ส.๒ก. , ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ฯลฯ)	๒๑๑	๑๕๓	๘.๑๙
รวม	**๘,๖๙๕**	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

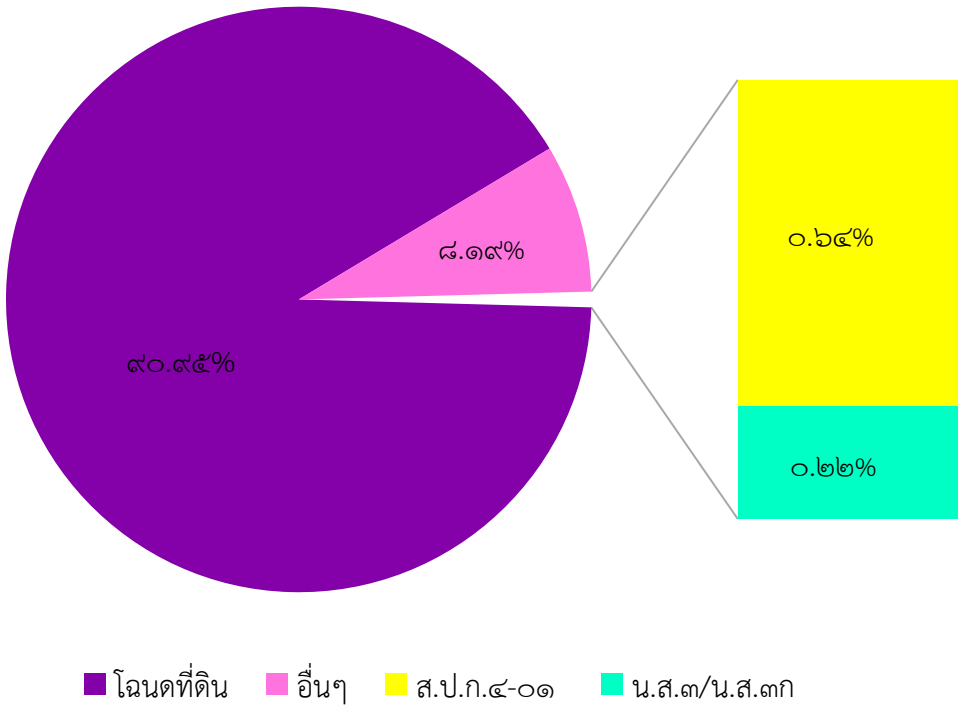

แผนภูมิที่ ๔.๓ การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

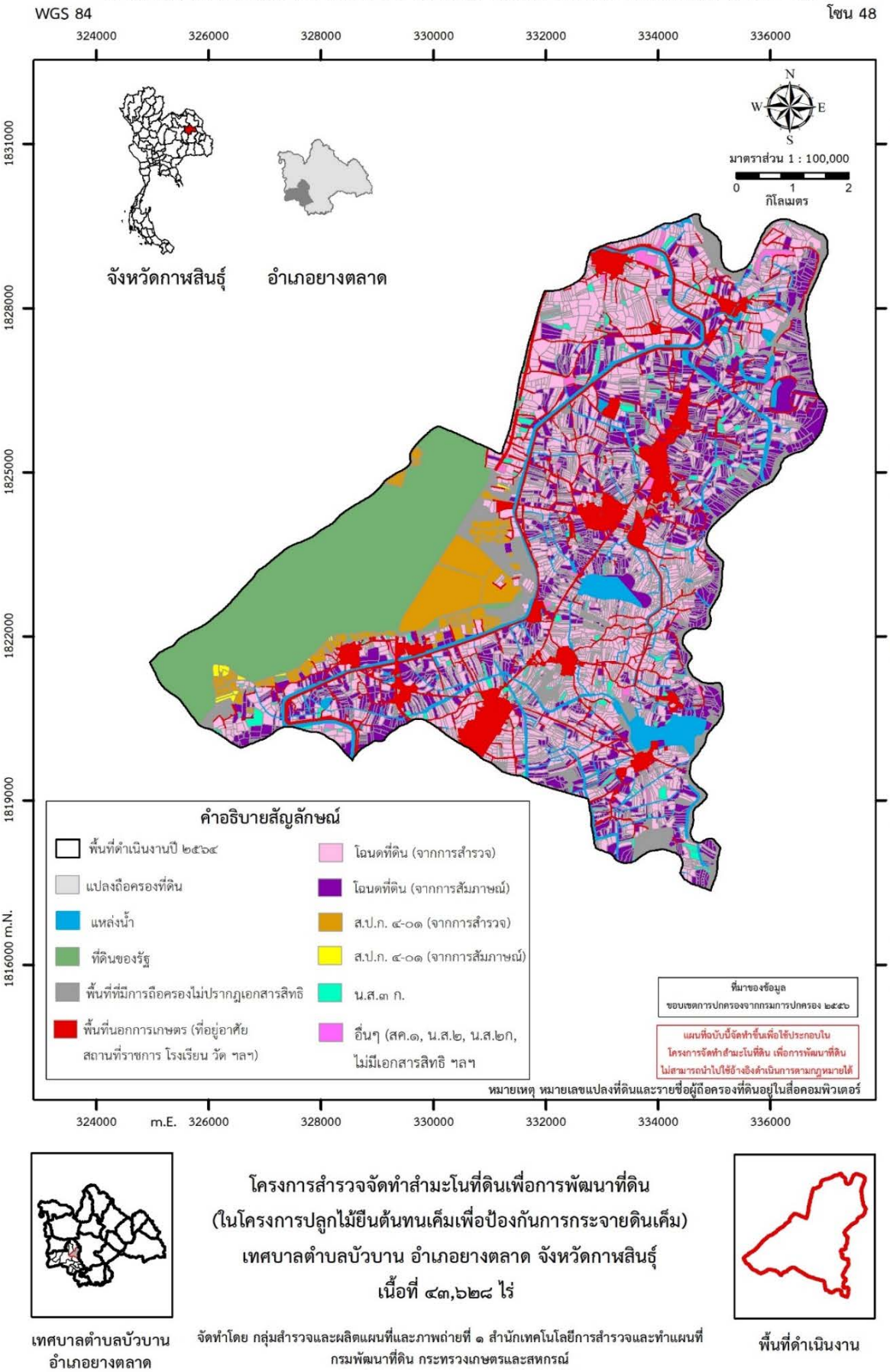

รูปที่ ๔.๓ แผนที่การจำแนกประเภทของการถือเอกสารสิทธิในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๕ การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินและทำการเกษตรเอง จำนวน ๑,๒๖๔ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๔ ญาติ/เข้าทำเปล่า จำนวน ๔๒๔ แปลง ร้อยละ ๒๒.๗๐ และแปลงที่เจ้าของที่ดินให้ข้อมูลแทน จำนวน ๑๑๐ แปลง ร้อยละ ๕.๘๙ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๕ แผนภูมิที่ ๔.๔ และรูปที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๕ การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

ผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่มาให้ข้อมูล	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
เจ้าของ (ทำเอง)	๑,๒๖๔	๖๗.๓๔
ญาติ/เข้าทำเปล่า	๔๒๔	๒๒.๗๐
เจ้าของ (ให้ข้อมูลแทน)	๑๑๐	๕.๘๙
ผู้เช่า	๓๔	๑.๘๒
ให้เช่า	๓๑	๑.๖๖
ให้ข้อมูลแทน	๕	๐.๒๗
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

ข้อสังเกตุ : เจ้าของ (ทำเอง) - เป็นเจ้าของที่ดินมีรายชื่อปรากฏในเอกสารสิทธิและทำการเกษตรเอง
ผู้เช่า - เป็นผู้เช่าพื้นที่ทางการเกษตรจากเจ้าของที่ดิน
ญาติ/เข้าทำเปล่า - เป็นญาติ, พี่, น้อง, ลูก, หลาน, ผู้รับโอนมรดกที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในแปลงที่ดิน
ให้ข้อมูลแทน - เป็นผู้ที่รู้รายละเอียดในแปลงที่ดิน ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถสัมภาษณ์ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชุมชนหรือเพื่อนบ้าน
ให้เช่า - เป็นเจ้าของแปลงที่ดินที่มาให้ข้อมูล แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ไม่รู้รายละเอียด
เจ้าของ (ให้ข้อมูลแทน) - เป็นเจ้าของแปลงที่ดินที่มาให้ข้อมูลแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน แต่รู้รายละเอียดการเกษตรในแปลงที่ดิน

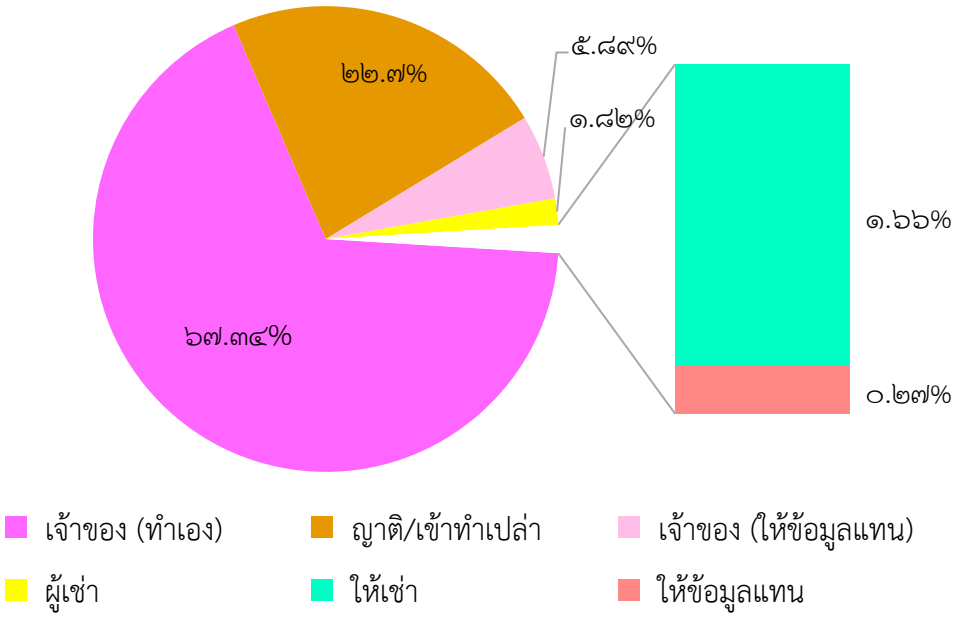

แผนภูมิที่ ๔.๔ การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

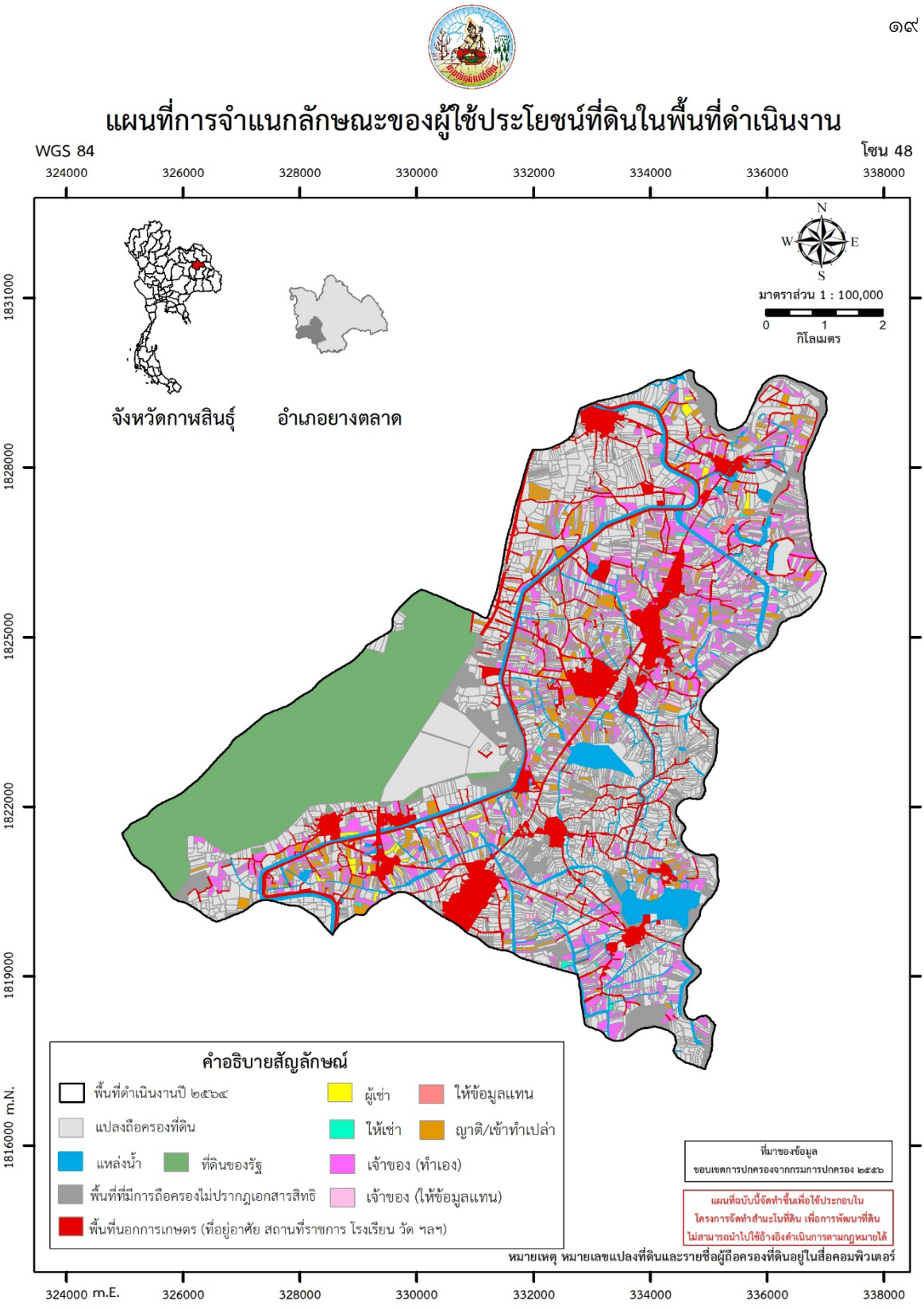

รูปที่ ๔.๔ แผนที่การจำแนกลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้ามาให้ข้อมูล พบว่า เกษตรกรทำนามากที่สุด จำนวน ๑,๕๖๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๖๒ รองลงมา คือ สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๒๑๓ แปลง ร้อยละ ๑๑.๔๑ ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๒๘ แปลง ร้อยละ ๑.๕๑ นอกจากนั้นยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่น ๆ เช่น ไร่นาสวนผสม จำนวน ๒๕ แปลง ร้อยละ ๑.๓๔ ปลูกมะม่วง จำนวน ๒๔ แปลง ร้อยละ ๑.๒๘ ปลูกไม้ผลผสม จำนวน ๗ แปลง ร้อยละ ๐.๓๗ ปลูกต้นยูคาลิปตัส จำนวน ๒ แปลง ร้อยละ ๐.๑๑ ปลูกผักสวนครัว จำนวน ๒ แปลง ร้อยละ ๐.๑๑ ปลูกต้นยางพารา จำนวน ๑ แปลง ร้อยละ ๐.๐๕ มะพร้าว จำนวน ๑ แปลง ร้อยละ ๐.๐๕ และทุ่งหญ้า จำนวน ๑ แปลง ร้อยละ ๐.๐๕ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๖ แผนภูมิที่ ๔.๕ และรูปที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๖ การใช้ปะโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน

ชนิดพืช	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ (แปลง)
นาข้าว	๑๕๖๒	๗,๒๓๖	๘๓.๖๒
สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๑๓	๙๗๐	๑๑.๔๑
มันสำปะหลัง	๒๘	๑๕๗	๑.๕๑
ไร่นาสวนผสม	๒๕	๒๐๔	๑.๓๔
มะม่วง	๒๔	๑๐๕	๑.๒๘
ไม้ผลผสม	๗	๒๒	๐.๓๗
ยูคาลิปตัส	๒	๓	๐.๑๑
ผักสวนครัว	๒	๒	๐.๑๑
ยางพารา	๑	๑๒	๐.๐๕
มะพร้าว	๑	๑๐	๐.๐๕
ทุ่งหญ้า	๑	๓	๐.๐๕
โรงเรือน	๑	๒	๐.๐๕
ปล่อยว่าง	๑	๑	๐.๐๕
รวม	**๑,๘๖๘**	**๘,๗๒๗**	**๑๐๐**

* เนื้อที่ได้จากการคำนวณด้วยโปรแกรมภูมิสารสนเทศศาสตร์

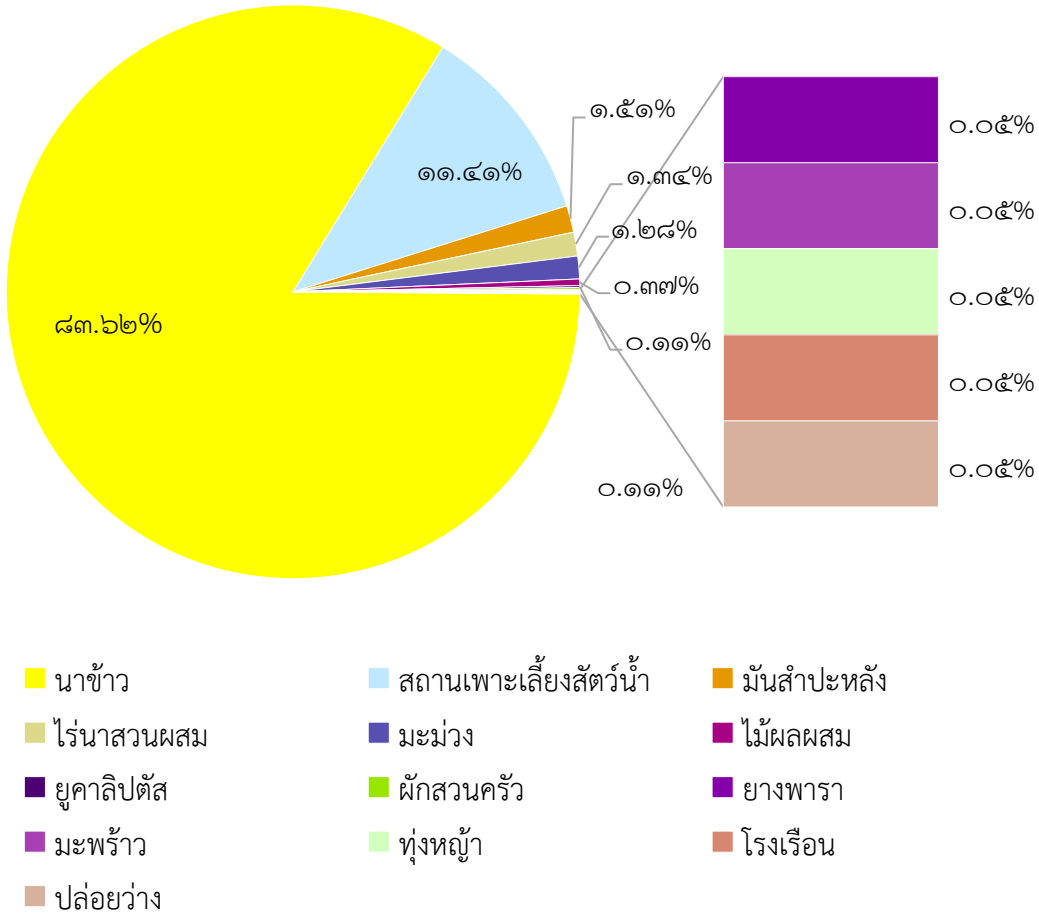

แผนภูมิที่ ๔.๕ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่การการใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ 3

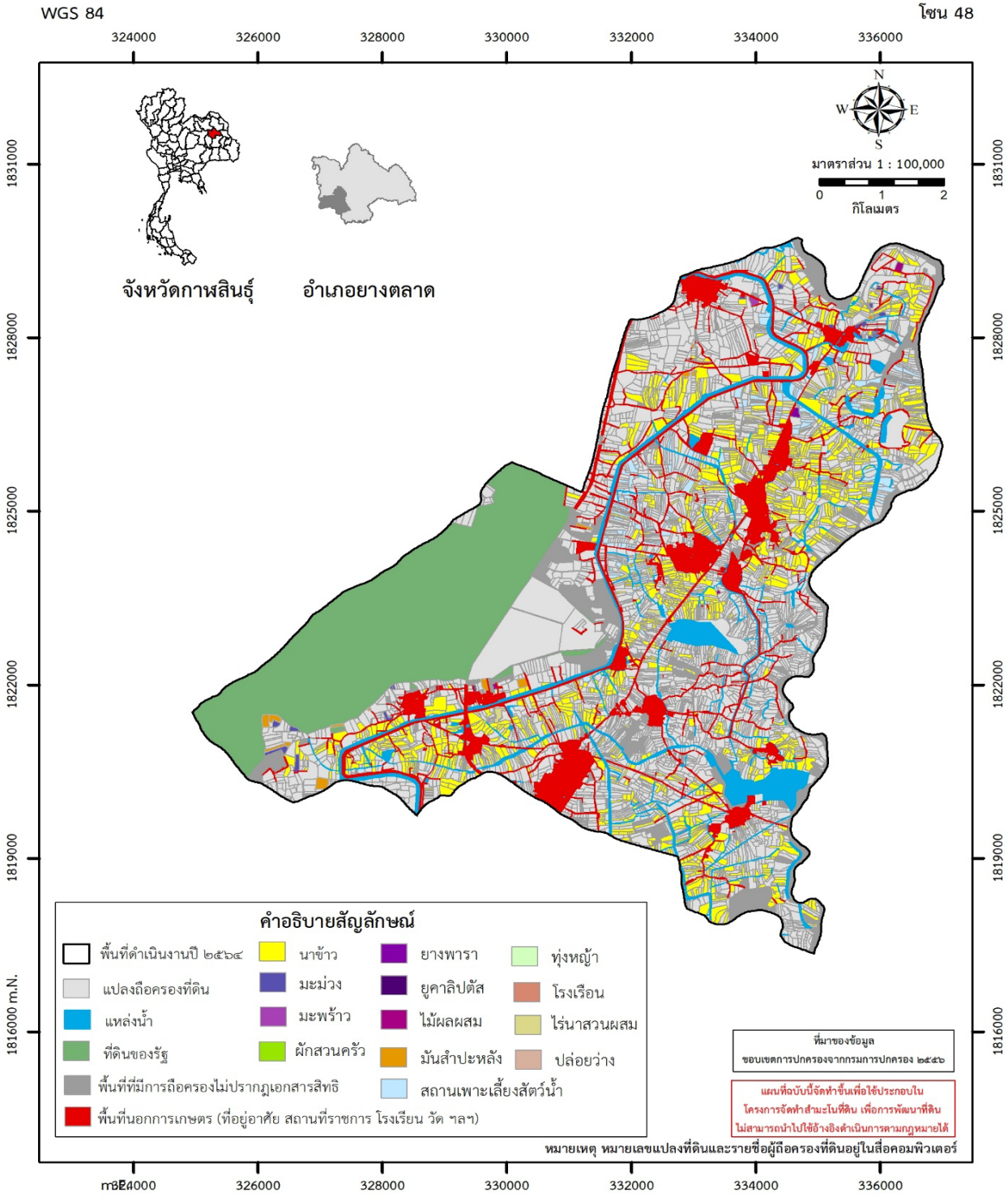

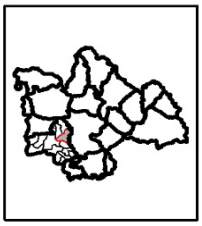

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ดำเนินงาน

รูปที่ ๔.๕ แผนที่การการใช้ประโยชน์ที่ดินตามการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๗ ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาราคาผลผลิตต่ำ จำนวน ๑,๖๐๙ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๑๓ รองลงมาเป็นต้นทุนการผลิตสูงจำนวน ๑,๕๙๙ แปลง ร้อยละ ๘๕.๕๙ และปัญหาดินมีศักยภาพต่ำ จำนวน ๖๘๐ แปลง ร้อยละ ๓๖.๔๐ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๗ แผนภูมิที่ ๔.๖ และรูปที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๗ ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน

สภาพปัญหา	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
ราคาผลผลิตต่ำ	๑,๖๐๙	๘๖.๑๓
ต้นทุนการผลิตสูง	๑,๕๙๙	๘๕.๕๙
ดินมีศักยภาพต่ำ	๖๘๐	๓๖.๔๐
โรคพืช/ศัตรูพืช	๕๕๔	๒๙.๖๕
น้ำท่วม	๘๔	๔.๔๙
ภัยแล้ง	๔๖	๒.๔๖
ไม่มีปัญหา	๔๗	๒.๕๑

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบคำถามได้มากกว่า ๑ ข้อ (N = ๑,๘๖๘)

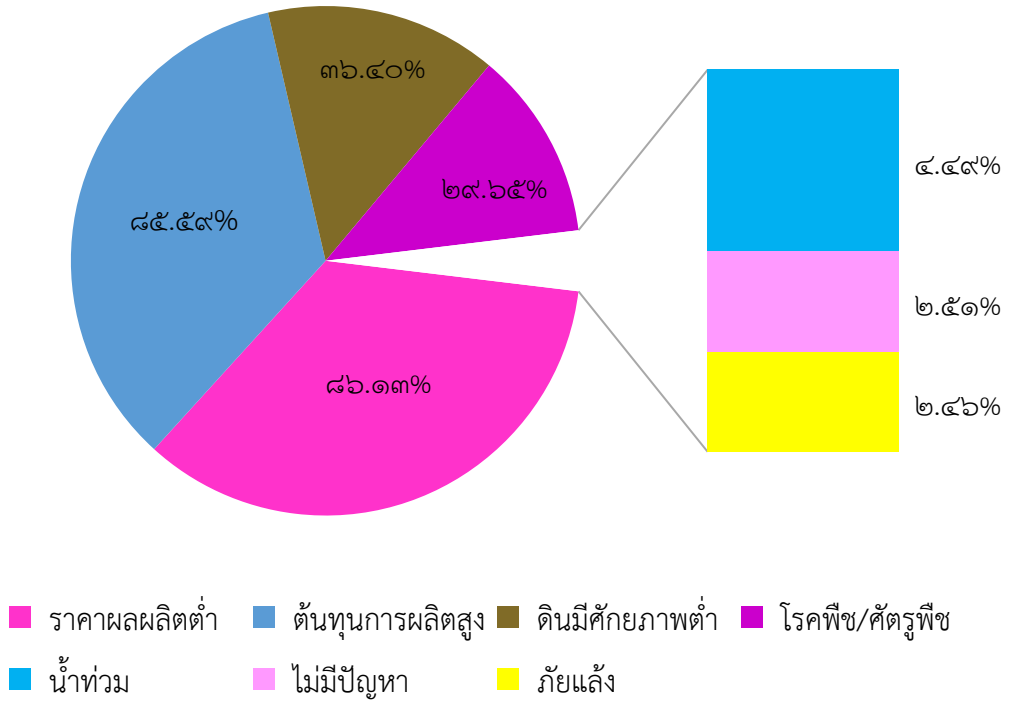

แผนภูมิที่ ๔.๖ ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

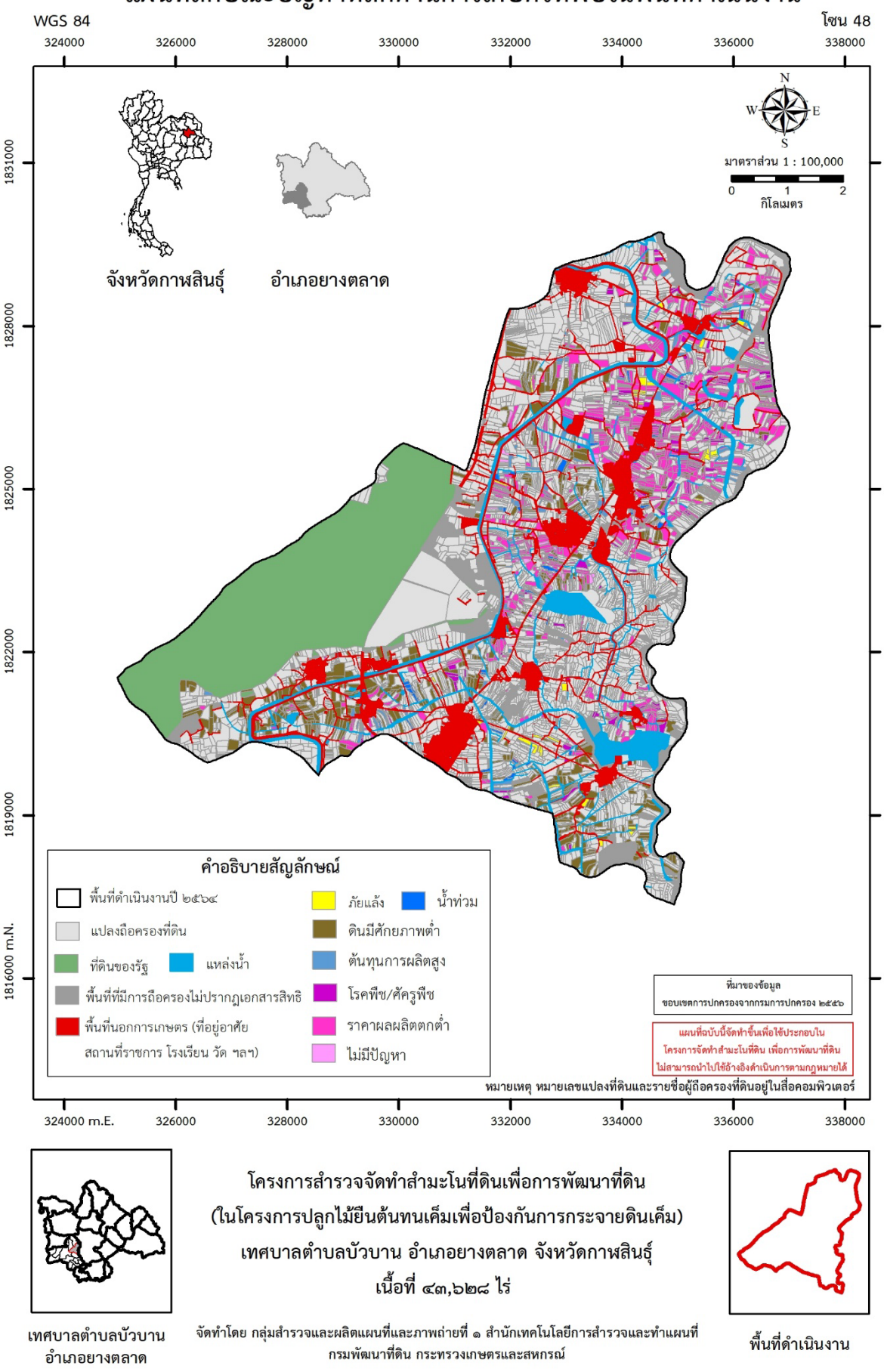

รูปที่ ๔.๖ แผนที่ลักษณะปัญหาด้านการเกษตรที่พบในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๘ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านเกษตรกรรมของเกษตรกร

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าใน ๓ อันดับแรก เกษตรกรในพื้นที่มีการใช้น้ำด้านเกษตรกรรม จากชลประทานมากที่สุด จำนวน ๑,๗๗๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๖ ของแปลงที่มาให้ข้อมูล รองลงมาเป็นการใช้น้ำฝนอย่างเดียว จำนวน ๕๔ แปลง ร้อยละ ๒.๘๙ และใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะจำนวน ๕๔ แปลง ร้อยละ ๒.๘๙ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๘ แผนภูมิที่ ๔.๗ และรูปที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๘ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกร

น้ำใช้ทางการเกษตร	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
ชลประทาน	๑,๗๗๒	๙๔.๘๖
ฝนอย่างเดียว	๕๔	๒.๘๙
แหล่งน้ำสาธารณะ	๕๔	๒.๘๙
บ่อ/สระขุดเอง	๓๑	๑.๖๖
อื่นๆ (น้ำปะปา,ลำห้วย)	๔	๐.๒๑

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบคำถามได้มากกว่า ๑ ข้อ (N = ๑,๘๖๘)

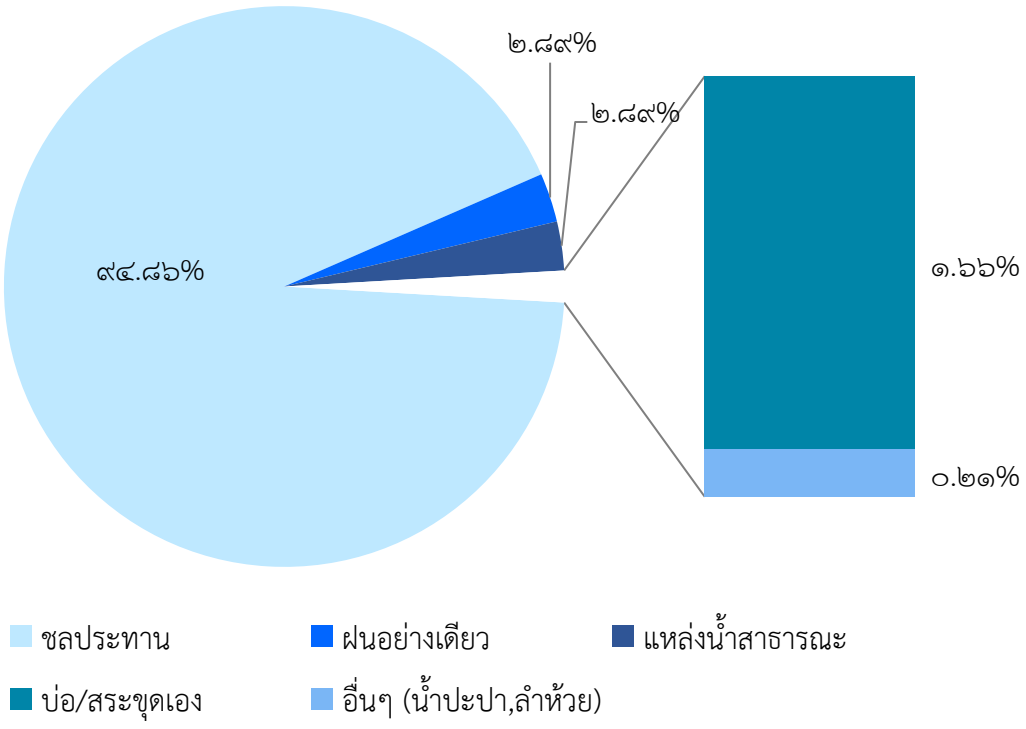

แผนภูมิที่ ๔.๗ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านเกษตรกรรมของเกษตรกร

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านเกษตรกรรมของเกษตรกร

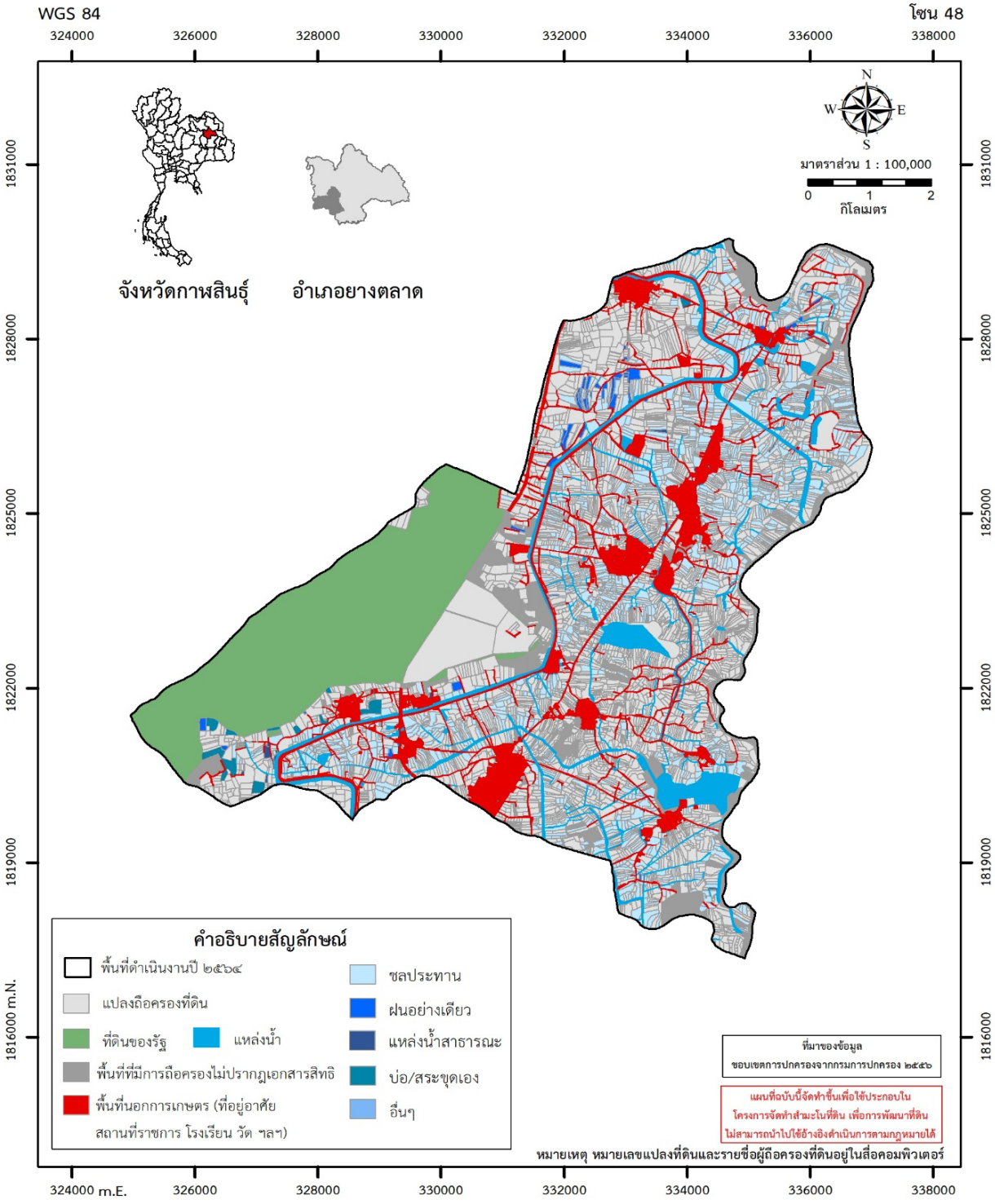

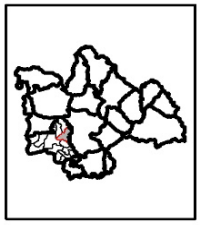

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

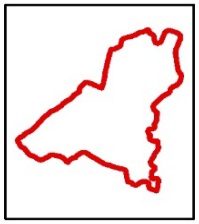

พื้นที่ดำเนินงาน

รูปที่ ๔.๗ แผนที่แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในด้านเกษตรกรรมของเกษตรกร

๔.๙ การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์มากที่สุด จำนวน ๘๖๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓๖ รองลงมา คือ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๗๒๖ แปลง ร้อยละ ๓๙.๑๘ ไม่ใช้ปุ๋ยในการทำการเกษตร จำนวน ๒๒๒ แปลง ร้อยละ ๑๑.๘๘ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๓๐ แปลง ร้อยละ ๒.๕๘ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๙ แผนภูมิที่ ๔.๘ และรูปที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๙ การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

การใช้ปุ๋ย	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์	๘๖๖	๔๖.๓๖
ปุ๋ยเคมี	๗๒๖	๓๙.๑๘
ปุ๋ยอินทรีย์	๓๐	๒.๕๘
ไม่ใช้ปุ๋ย	๒๒๒	๑๑.๘๘
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

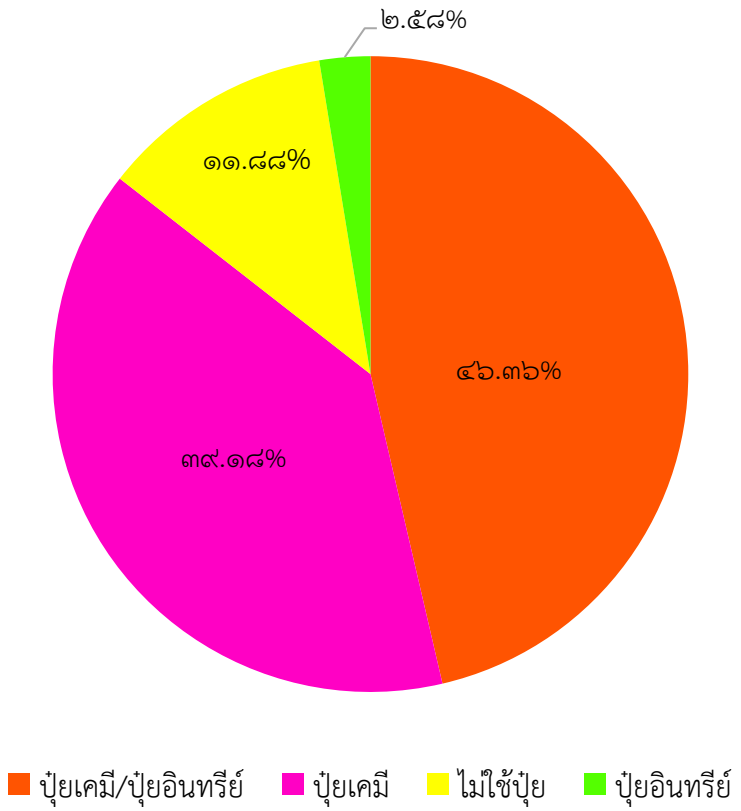

แผนภูมิที่ ๔.๘ การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

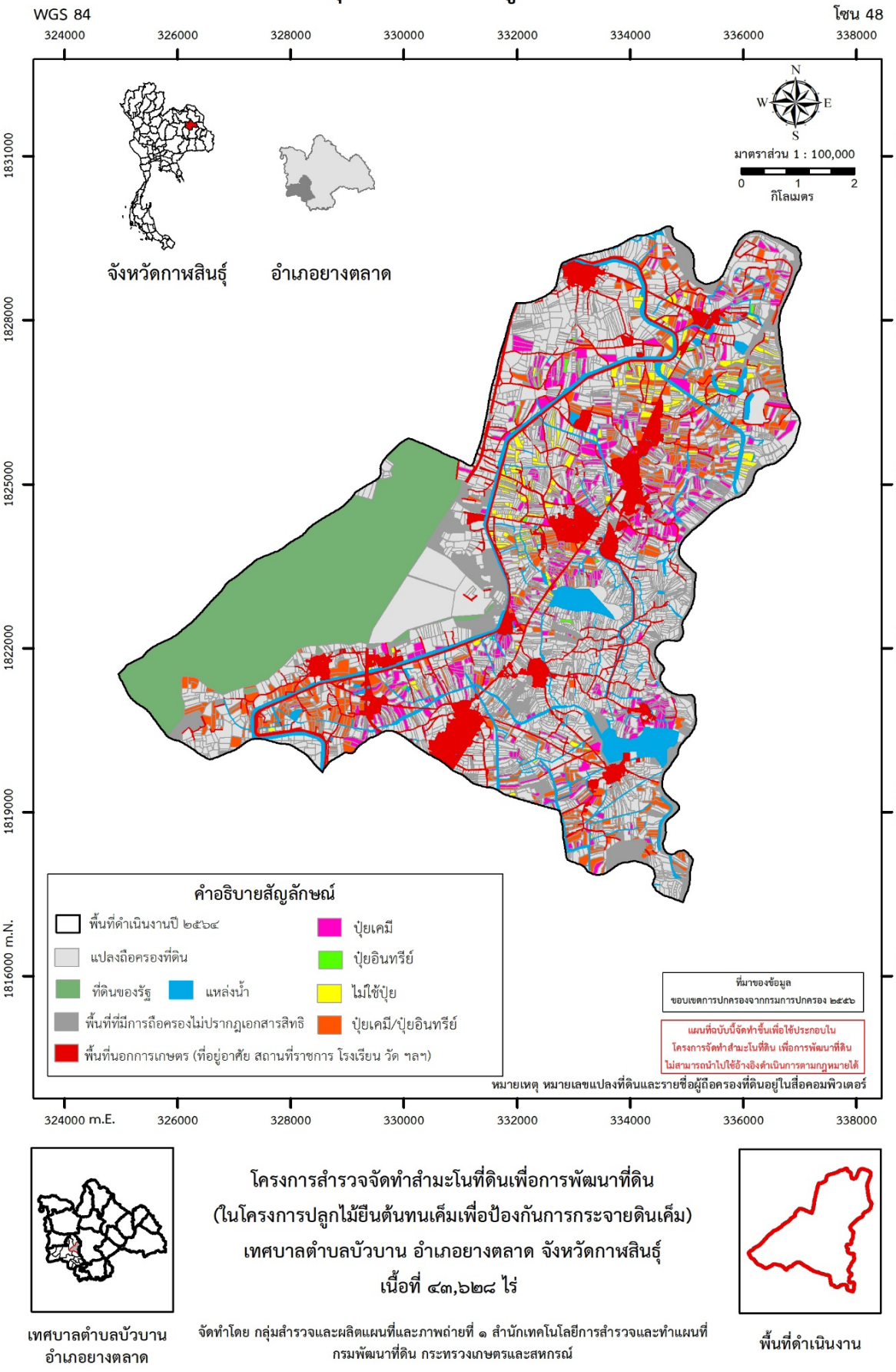

รูปที่ ๔.๘ แผนที่การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๑๐ การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรมีการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช จำนวน ๑,๒๙๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๖ และไม่ใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช จำนวน ๕๗๘ แปลง ร้อยละ ๓๐.๙๔ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐ แผนภูมิที่ ๔.๙ และรูปที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๑๐ การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน

การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
ใช้	๑,๒๙๐	๖๙.๐๖
ไม่ใช้	๕๗๘	๓๐.๙๔
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

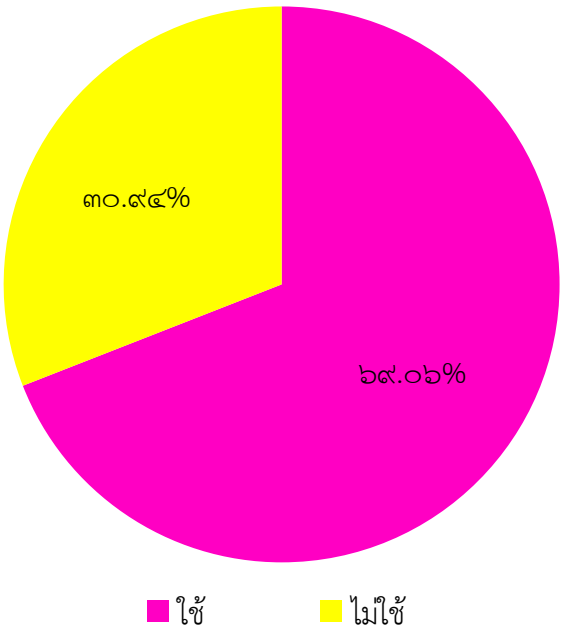

แผนภูมิที่ ๔.๙ การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่การใช้สารเคมีปราบโรคพืช/ศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน

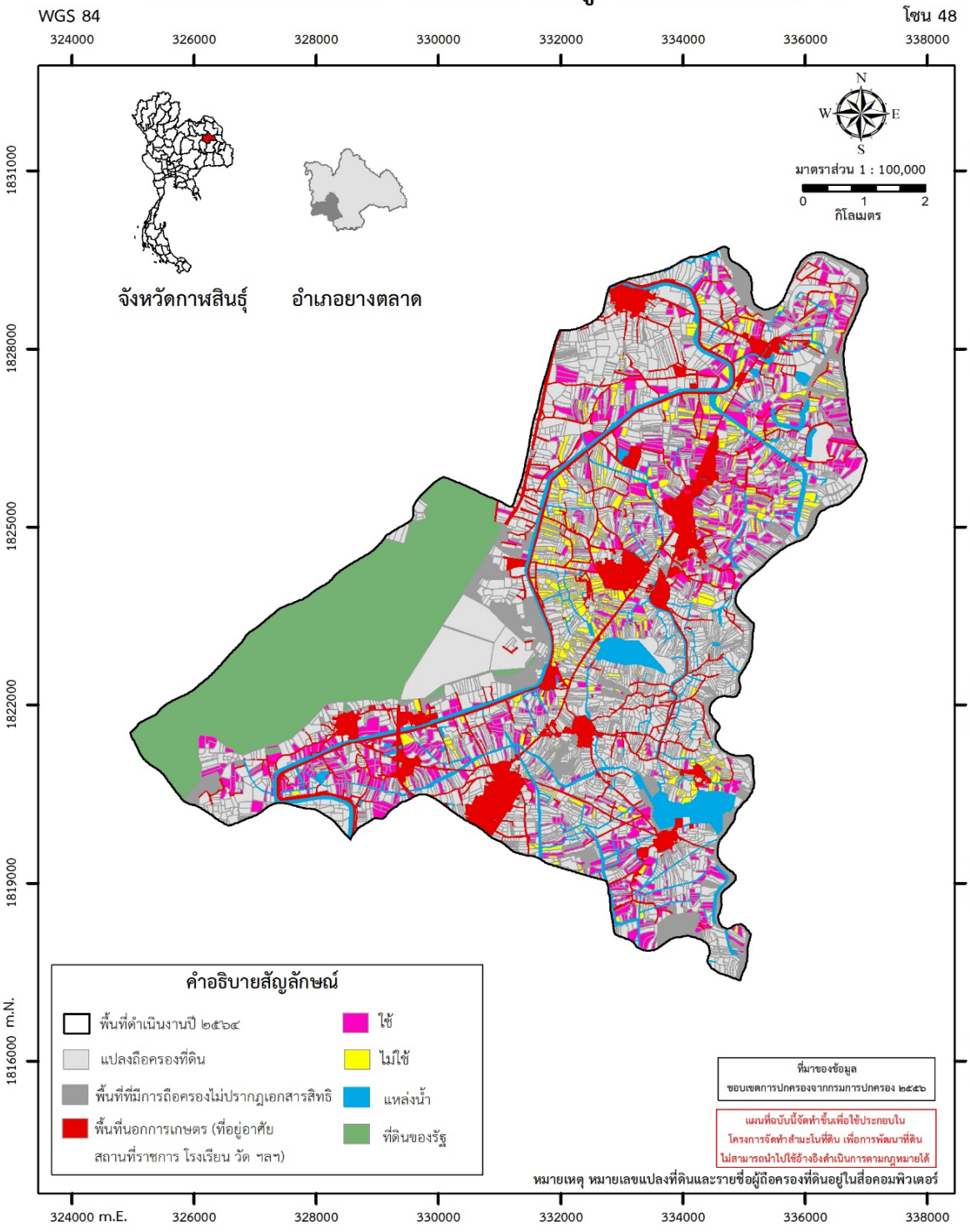

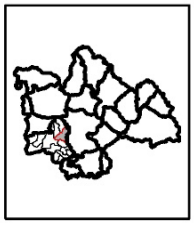

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ดำเนินงาน

รูปที่ ๔.๙ แผนที่การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๑๑ ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาดินขาดความสมบูรณ์ จำนวน ๘๓๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๔ รองลงมาเป็นปัญหาดินเหนียว จำนวน ๔๔๗ แปลง ร้อยละ ๒๓.๙๓ และดินทรายจัด จำนวน ๑๘๐ แปลง ร้อยละ ๙.๖๔ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๒ แผนภูมิที่ ๔.๑๐ และรูปที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๑ ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

ปัญหาดิน	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
ดินขาดความสมบูรณ์	๘๓๒	๔๔.๕๔
ดินเหนียว	๔๔๗	๒๓.๙๓
ดินทรายจัด	๑๘๐	๙.๖๔
ดินเค็ม	๕๔	๒.๘๙
ดินเปรี้ยว	๑๒	๐.๖๔
ดินตื้น	๓	๐.๑๖
อื่นๆ	๒๕๑	๑๓.๔๔
ไม่มีปัญหา	๘๙	๔.๗๖

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบคำถามได้มากกว่า ๑ ข้อ (N = ๑,๘๖๘)

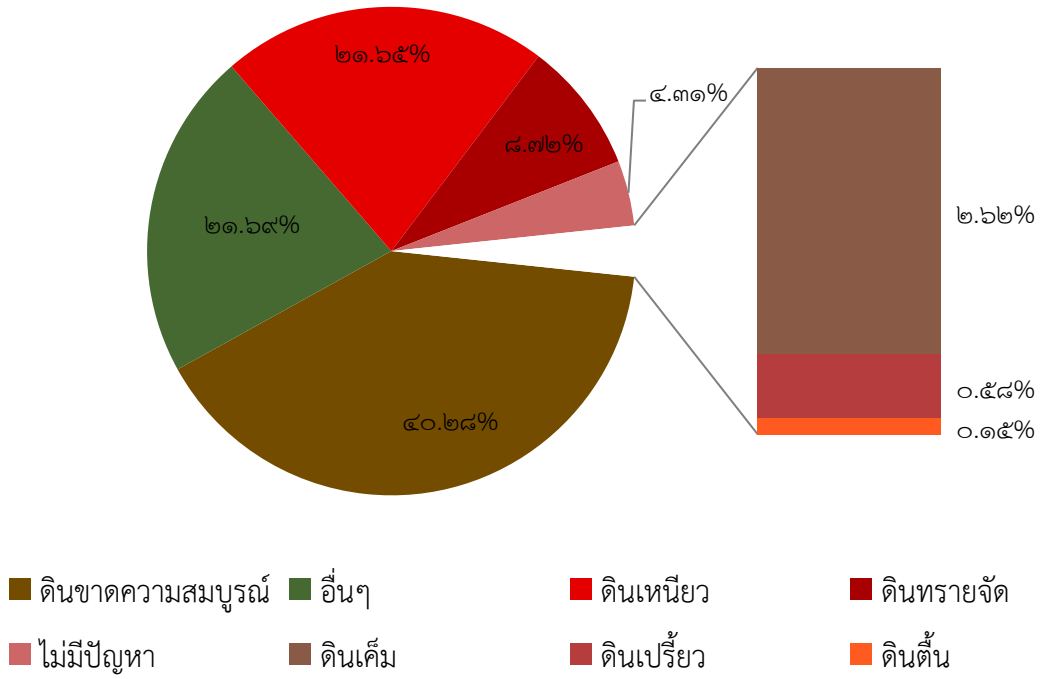

แผนภูมิที่ ๔.๑๐ ลักษณะปัญหาด้านดินเพื่อการเพาะปลูกในพื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

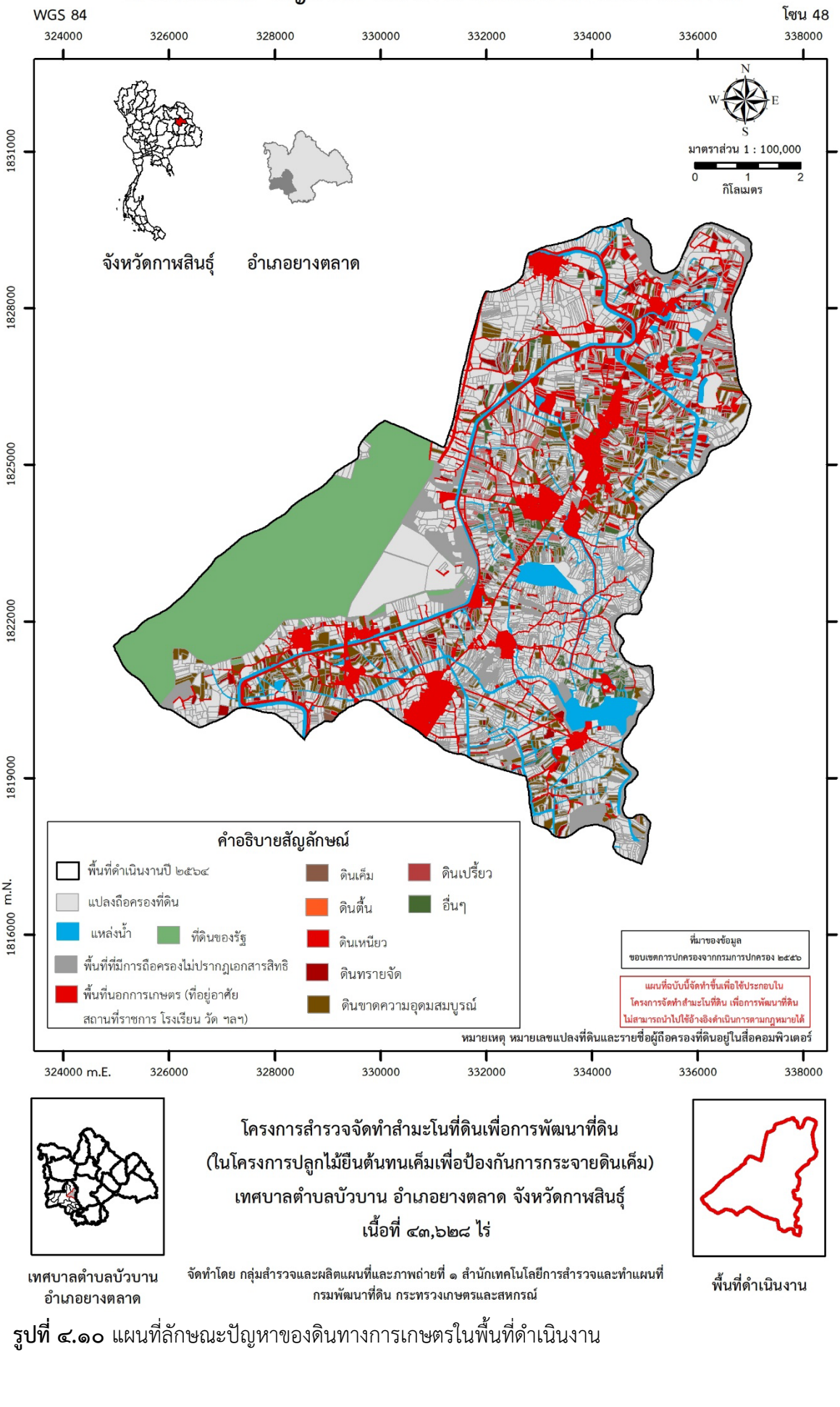

รูปที่ ๔.๑๐ แผนที่ลักษณะปัญหาของดินทางการเกษตรในพื้นที่ดำเนินงาน

๔.๑๒ การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่า เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดี จำนวน ๔๕ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๑ และยังไม่เข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีจำนวน ๑,๘๒๓ แปลง ร้อยละ ๙๗.๕๙ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๒ แผนภูมิที่ ๔.๑๑ และรูปที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๒ การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน

โครงการสานพลังประชารัฐฯ	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
เข้าร่วมกิจกรรม	๔๕	๒.๔๑
ยังไม่เข้าร่วมกิจกรรม	๑,๘๒๓	๙๗.๕๙
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

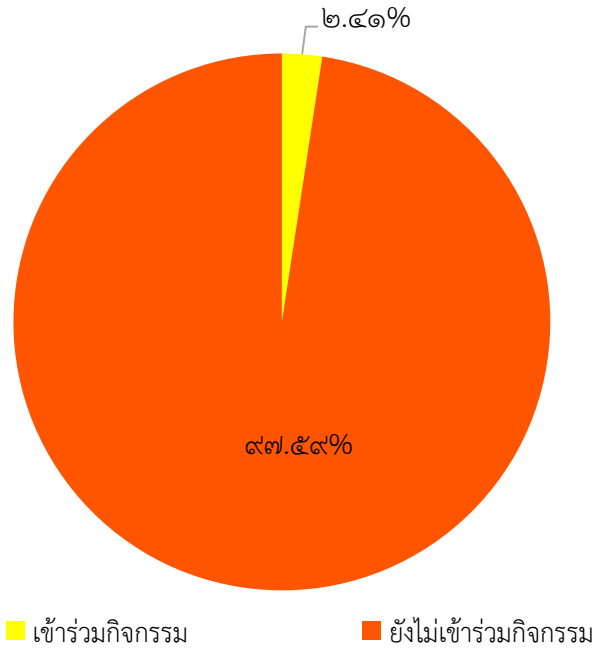

แผนภูมิที่ ๔.๑๑ การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

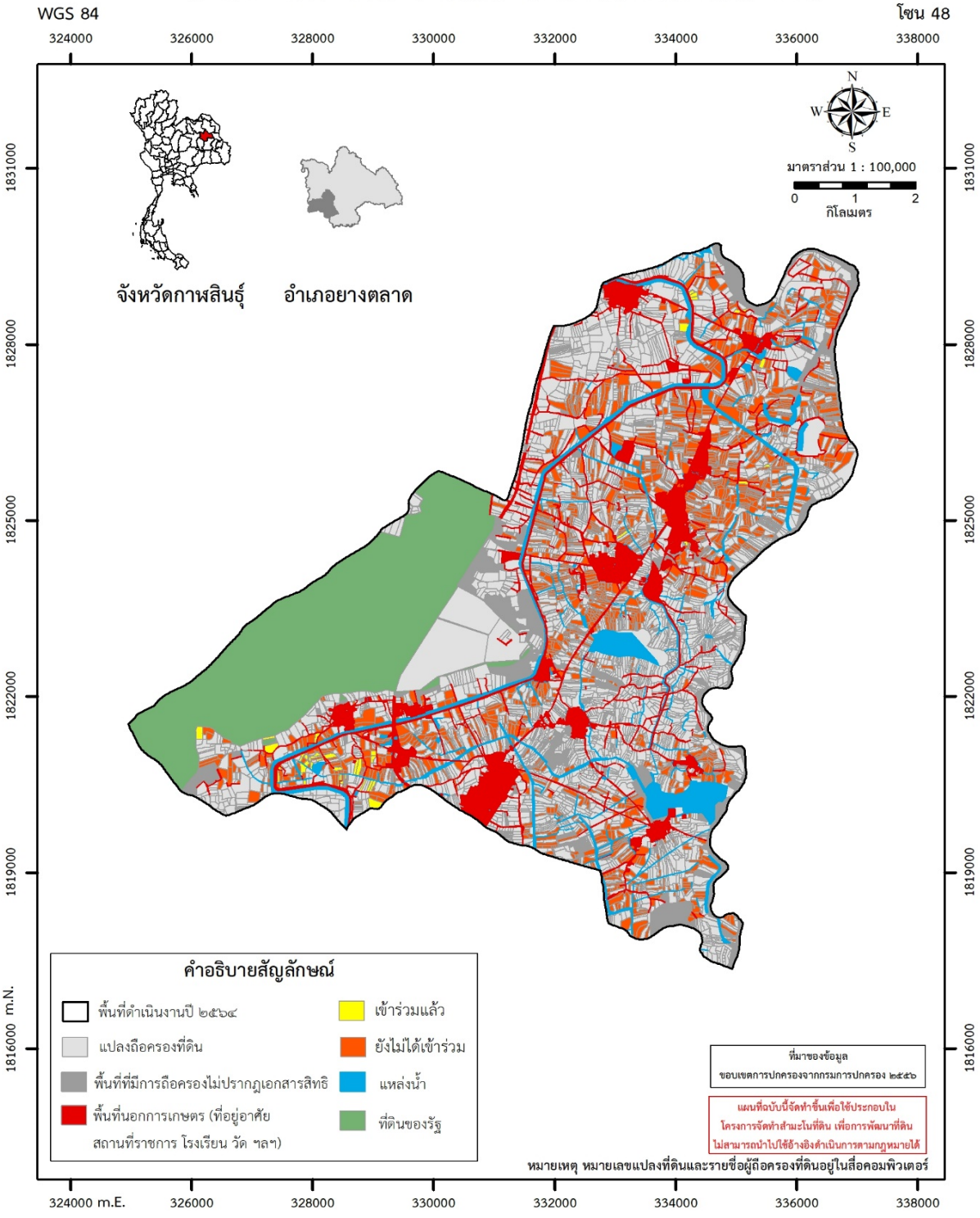

รูปที่ ๔.๑๑ แผนที่การเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑๓ การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรไม่เคยได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดินมากที่สุด จำนวน ๑,๒๓๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘๔ รองลงมาจะได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน คือ ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พ.ด. จำนวน ๔๒๒ แปลง ร้อยละ ๒๒.๕๙ และได้รับเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด จำนวน ๑๙๖ แปลง ร้อยละ ๑๐.๔๙ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๓ แผนภูมิที่ ๔.๑๒ และรูปที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๓ การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน

บริการจากกรมพัฒนาที่ดิน	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พ.ด.	๔๒๒	๒๒.๕๙
เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	๑๙๖	๑๐.๔๙
ตรวจสอบตัวอย่างดิน	๗๐	๓.๗๔
ปูนโดโลไมท์/ปูนขาว	๒๗	๑.๔๔
ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่น้ำ	๘	๐.๔๒
กล้าหญ้าแฝก	๑	๐.๐๕
ไม่เคย	๑,๒๓๐	๖๕.๘๔

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบคำถามได้มากกว่า ๑ ข้อ (N = ๑,๘๖๘)

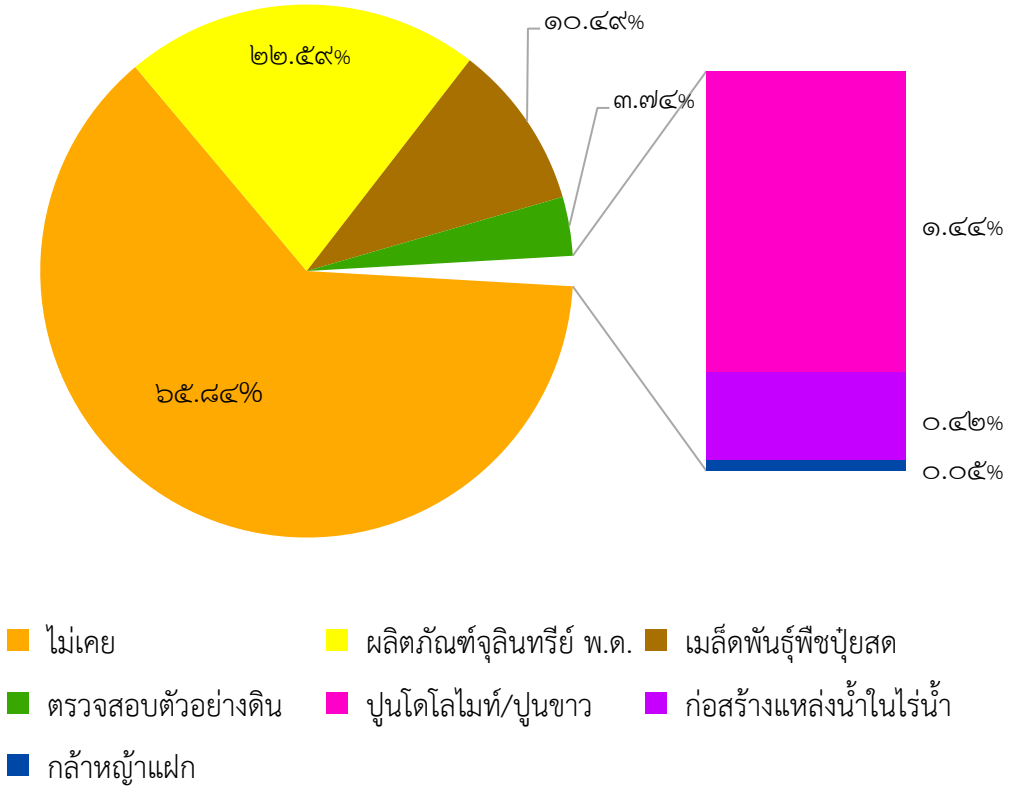

แผนภูมิที่ ๔.๑๒ การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

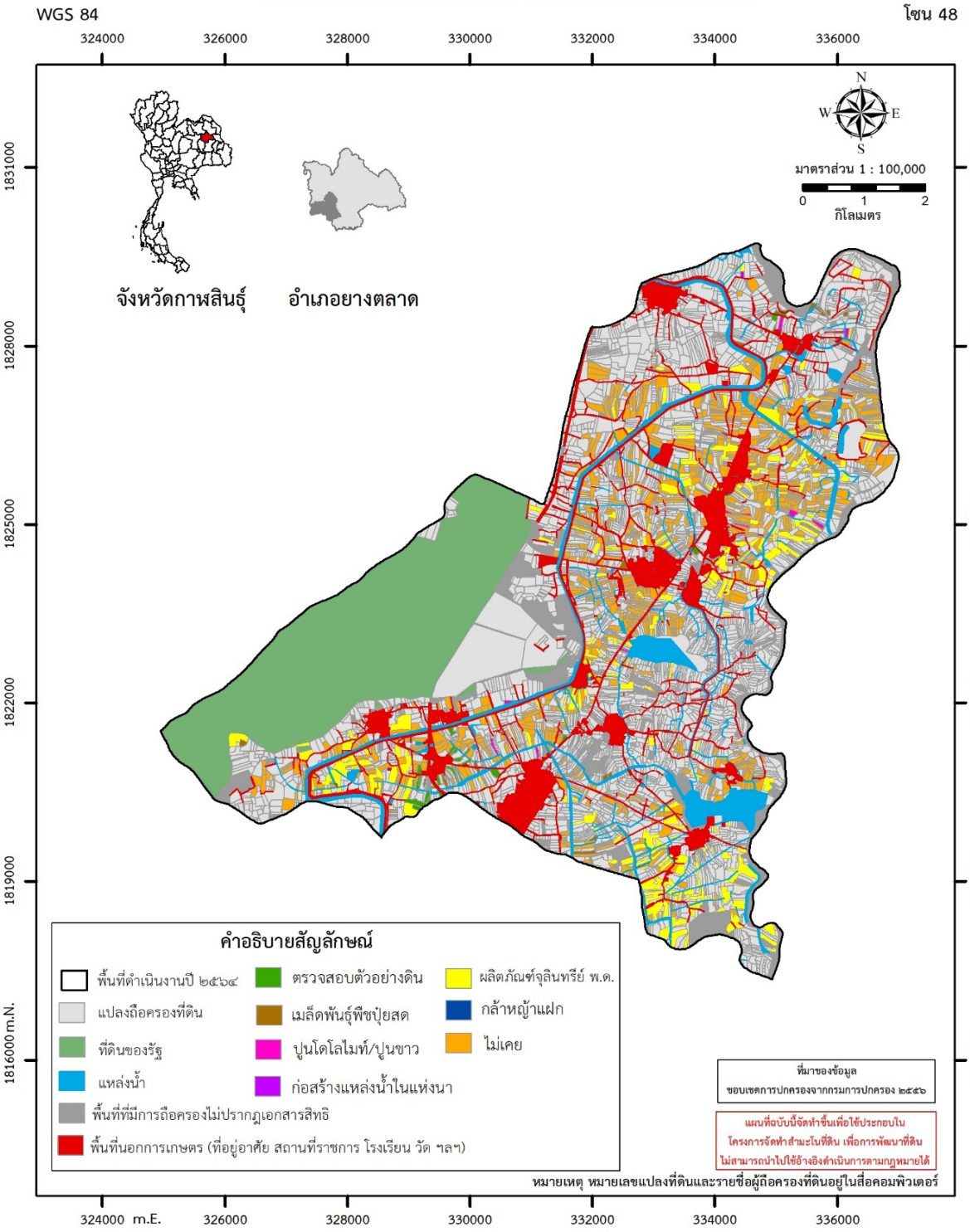

รูปที่ ๔.๑๒ แผนที่การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑๔ การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่า เกษตรกรมีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย (ขาดทุน) มากที่สุด จำนวน ๙๔๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๒ รองลงมาเกษตรกรมีจ่ายน้อยกว่ารายรับ (กำไร) จำนวน ๖๓๙ แปลง ร้อยละ ๓๔.๒๐ และเกษตรกรปลูกไว้บริโภค ๒๘๙ แปลง ร้อยละ ๑๕.๔๗ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๔ แผนภูมิที่ ๔.๑๓ และรูปที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๔ การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร

รายได้จากผลผลิตทางการเกษตร	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
กำไร	๖๓๙	๓๔.๒๐
ขาดทุน	๙๔๐	๕๐.๓๒
ไม่มี (ไว้บริโภค/เมล็ดพันธุ์)	๒๘๙	๑๕.๔๗
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

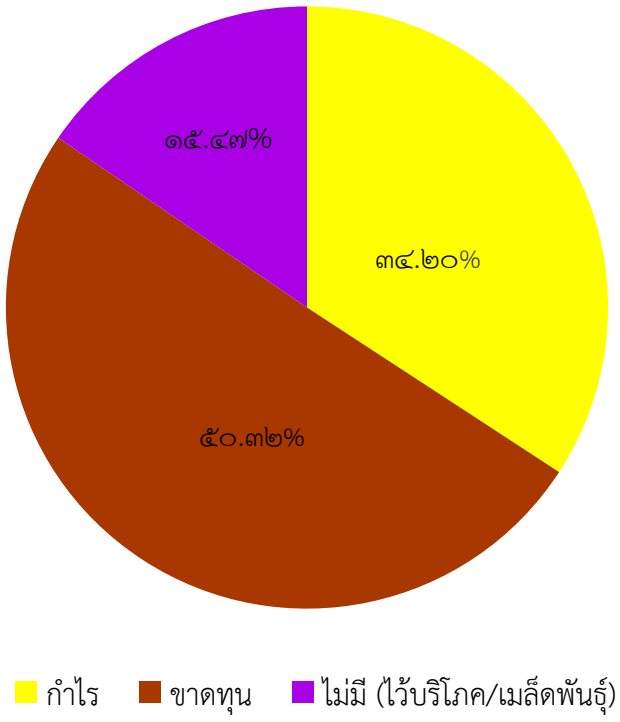

แผนภูมิที่ ๔.๑๓ การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

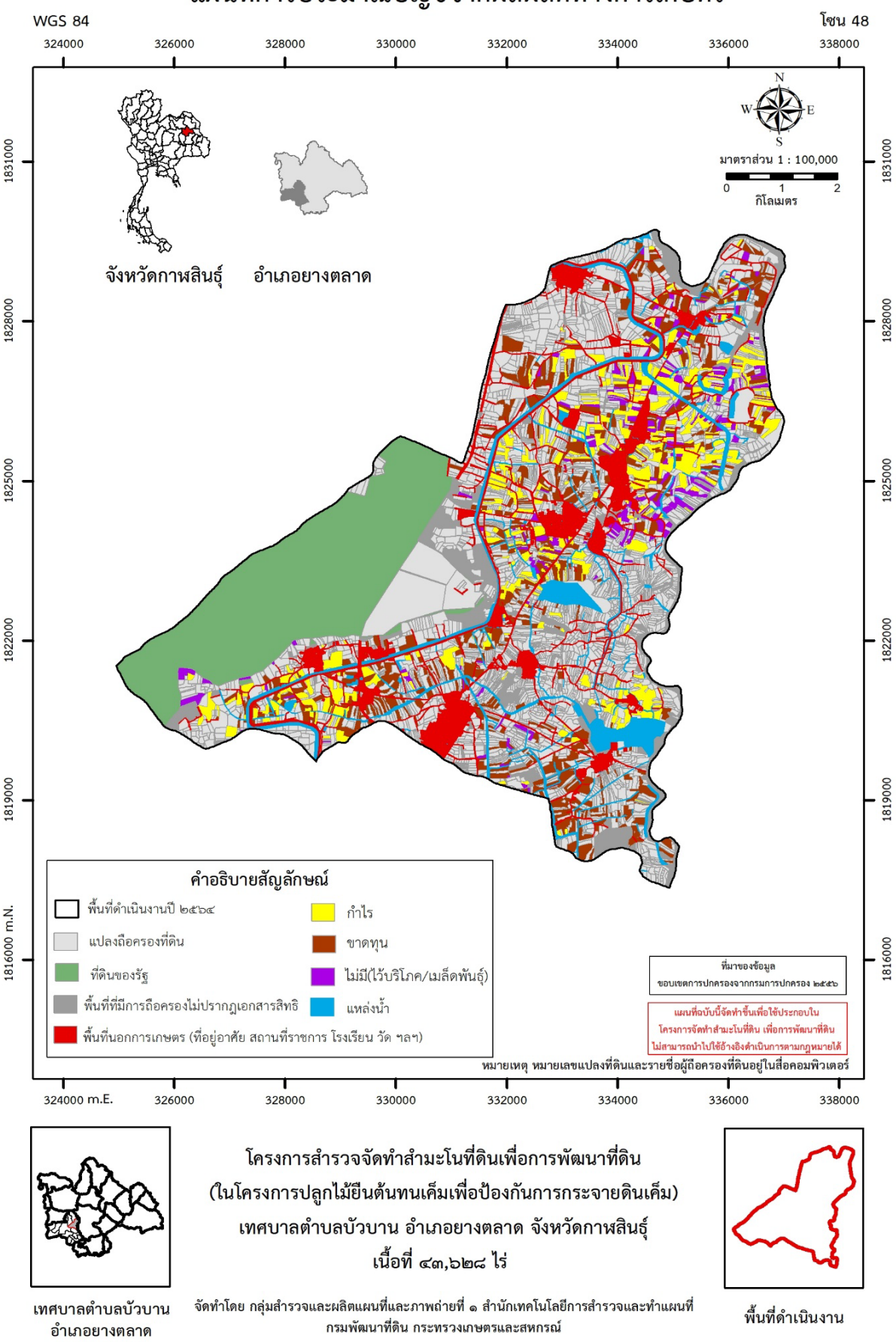

รูปที่ ๔.๑๓ แผนที่การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร

๔.๑๕ การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลแปลงที่ดินที่เกษตรกรมาให้ข้อมูลจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง พบว่าเกษตรกรไม่มีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๑,๗๒๗ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๔๕ และมีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๑๔๑ แปลง ร้อยละ ๗.๕๕ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕ แผนภูมิที่ ๔.๑๔ และรูปที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๕ การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ดำเนินงาน

เพราะปลูกไม้เศรษฐกิจ	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
มี	๑๔๑	๗.๕๕
ไม่มี	๑,๗๒๗	๙๒.๔๕
รวม	**๑,๘๖๘**	**๑๐๐**

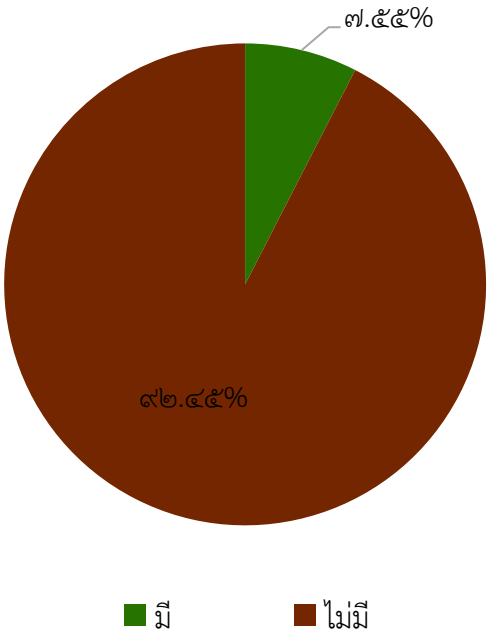

แผนภูมิที่ ๔.๑๔ การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

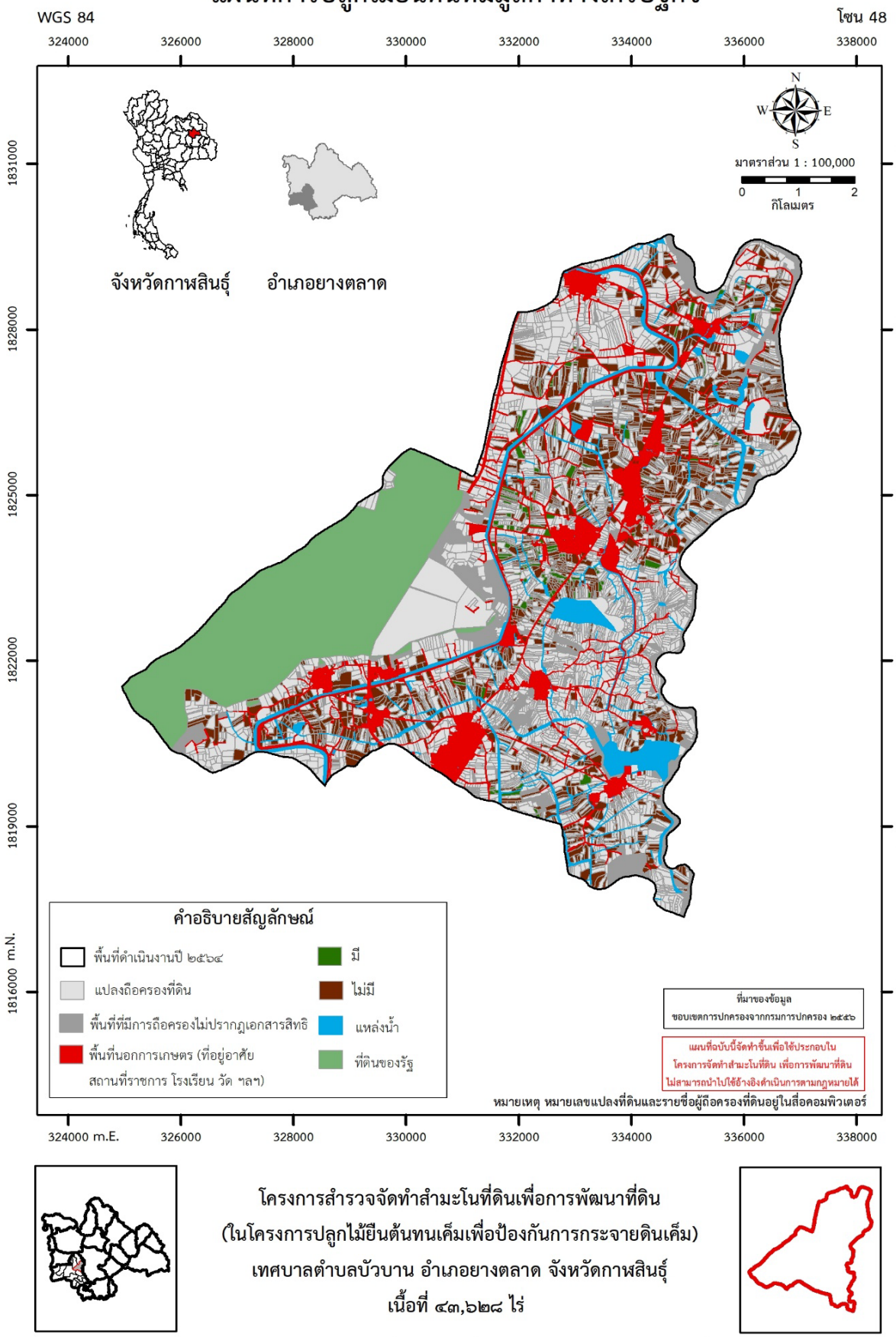

รูปที่ ๔.๑๔ แผนที่การปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๔.๑๖ การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม

จากการสำรวจการได้รับบริการความรู้วิชาการ การแก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้ ข่าวสาร ผ่านผู้นำกลุ่มเกษตรกรและหมอดินอาสา มากที่สุด จำนวน ๕๕๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๔ รองลงมาคือได้รับการอบรม ประชุม ชี้แจง ๑ ครั้งต่อปี จำนวน ๘๔ ร้อยละ ๔.๔๙ ได้รับคำแนะนำ วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินราย จำนวน ๑๙ แปลง ร้อยละ ๔.๔๙ และได้รับอบรม ประชุม ชี้แจง มากกว่า ๑ ครั้งต่อปี จำนวน ๒ แปลง ร้อยละ ๐.๑๑ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖ แผนภูมิที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๖ การได้รับบริการความรู้วิชาการ แก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม

บริการด้านความรู้วิชาการ	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
อบรม ประชุม ชี้แจง ๑ ครั้งต่อปี	๘๔	๔.๔๙
อบรม ประชุม ชี้แจง มากกว่า ๑ ครั้งต่อปี	๒	๐.๑๑
คำแนะนำ วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง	๑๙	๑.๐๑
ความรู้ ข่าวสาร ผ่านผู้นำกลุ่มเกษตรกรและหมอดินอาสา	๕๕๐	๒๙.๔๔
ไม่พบข้อมูล	๑,๐๒๒	๕๔.๗๑

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบคำถามได้มากกว่า ๑ ข้อ (N = ๑,๘๖๘)

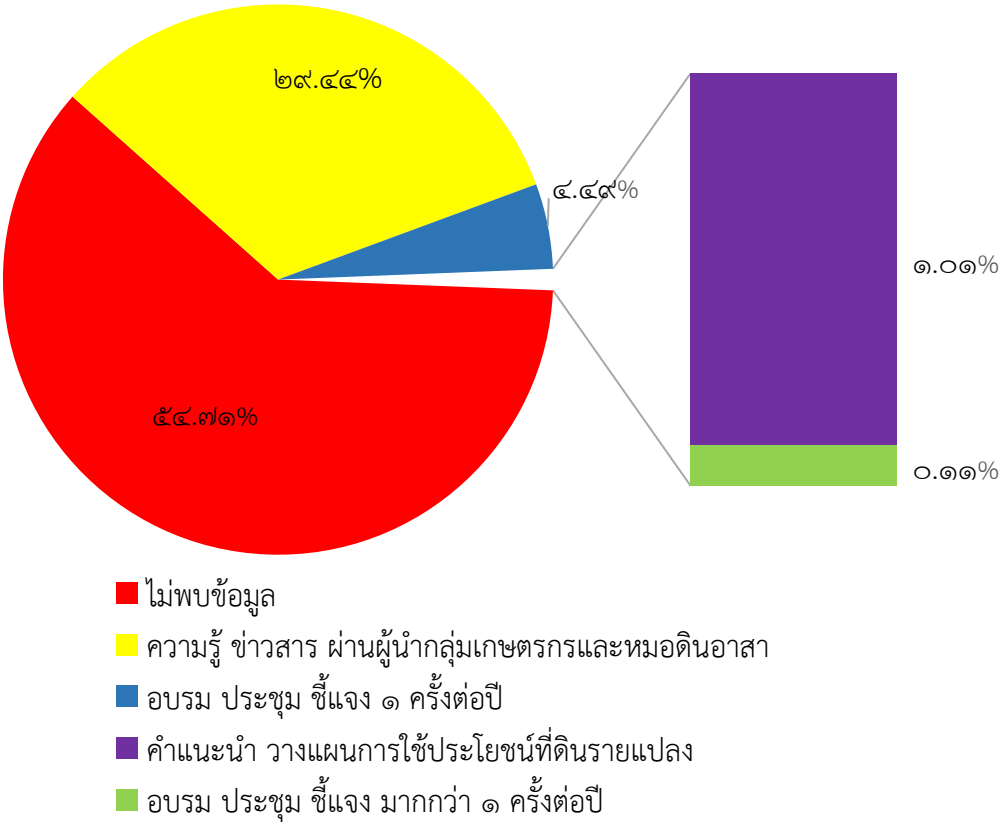

แผนภูมิที่ ๔.๑๕ การได้รับบริการความรู้วิชาการ (แก้ไขปัญหาดินเค็ม)

๔.๑๗ การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม

จากการสำรวจการได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดิน พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้ เกี่ยวกับการปรับรูปแบบกระทงนาให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น มากที่สุด จำนวน ๒๐๙ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๘ รองลงมาคือ การปรับรูปแบบร่องน้ำรอบกระทงนาเพื่อระบายน้ำไปเก็บน้ำไว้ในร่องรักษาความชื้น จำนวน ๑๑๓ แปลง ร้อยละ ๖.๐๔ และการปรับรูปแบบคันนาให้มีฐานกว้างเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ปลูกต้นไม้ยืนต้นทนเค็ม/พืชเศรษฐกิจ/ยูคาลิปตัส H๔ ทนเค็ม จำนวน ๖๖ แปลง ร้อยละ ๓.๕๓ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ แผนภูมิที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๗ การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม

บริการด้านองค์ความรู้	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
การปรับรูปแบบกระทงนาให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น	๒๐๙	๑๑.๑๘
การปรับรูปแบบคันนาให้มีฐานกว้างเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ปลูกต้นไม้ยืนต้นทนเค็ม/พืชเศรษฐกิจ/ยูคาลิปตัส H๔ ทนเค็ม	๖๖	๓.๕๓
การปรับรูปแบบร่องน้ำรอบกระทงนาเพื่อระบายน้ำไปเก็บน้ำไว้ในร่องรักษาความชื้น	๑๑๓	๖.๐๔
การก่อสร้างระบบระบายเกลือใต้ดินเพื่อลดความเค็มจัด	๓๓	๑.๗๖
การลดระดับน้ำใต้ดินป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มโดยการทำบ่อน้ำตื้นด้วยระบบโซล่าเซลล์	๒๙	๑.๕๕
ไม่พบข้อมูล	๑,๓๓๑	๗๑.๒๕

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบคำถามได้มากกว่า ๑ ข้อ (N = ๑,๘๖๘)

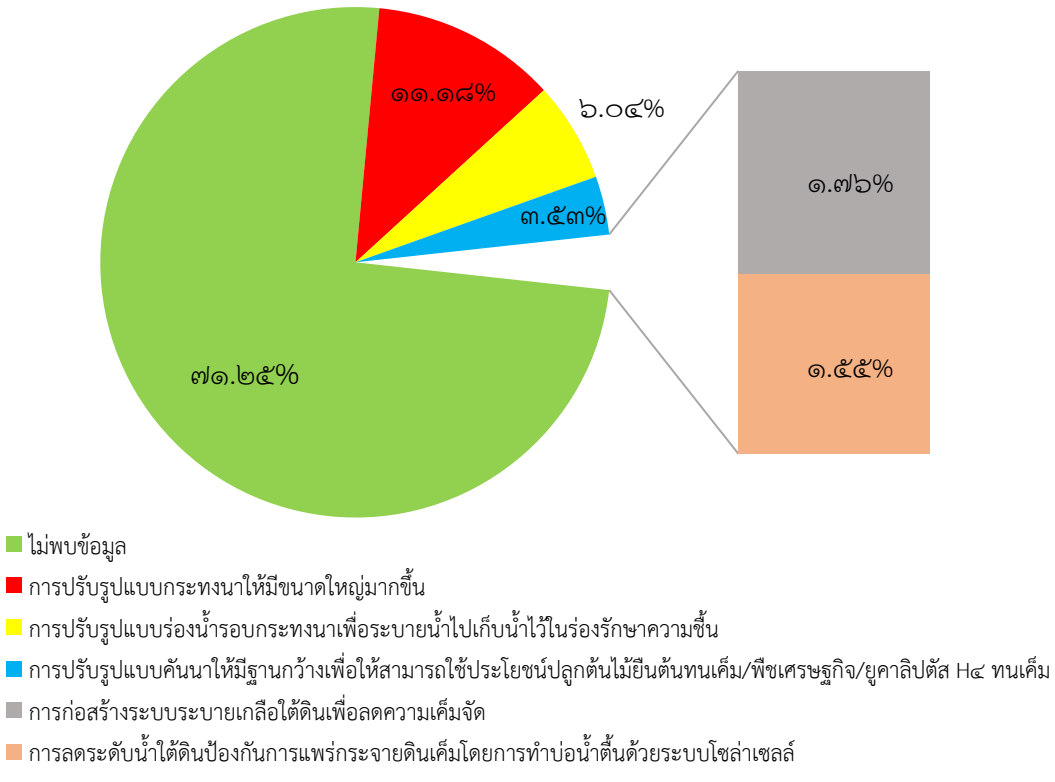

แผนภูมิที่ ๔.๑๖ การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม

บทที่ ๕
สรุปผลการดำเนินงาน

๕.๑ สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่ มีรายละเอียดโดยสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลลักษณะแปลงที่ดิน

ก) ดำเนินการสำรวจฯ ในพื้นที่ ๒๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโคกใหญ่ บ้านเว่อ บ้านแดง บ้านตูม บ้านเหล่า บ้านเชียงงาม บ้านโคกก่อง บ้านโปร่งแค บ้านเชียงสา บ้านโพธิ์ศรี บ้านโพธิ์ศรี บ้านดงยาง บ้านคำขันอาสา บ้านคำแมด บ้านโนนนาค บ้านร่มเย็นบ้านเชียงสาน้อย บ้านดอนอุดม บ้านโคกคำ บ้านตูมเหนือ บ้านโนนแดง บ้านโคกก่องใต้ บ้านเชียงงาม และบ้านโพธิ์ชัย

ข) ดำเนินการสำรวจแปลงถือครองที่ดินโดยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน ๑,๘๖๘ แปลง

ค) เกษตรกรถือเอกสารสิทธิประเภท โฉนดที่ดิน มากที่สุด จำนวน ๑,๖๙๙ แปลง (ร้อยละ ๙๐.๙๕) และ ส.ป.ก.๔-๐๑ จำนวน ๑๒ แปลง (ร้อยละ ๐.๖๔)

ง) เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินและทำการเกษตรเอง จำนวน ๑,๒๖๔ แปลง (ร้อยละ ๖๗.๓๔) ญาติ/เข้าทำเปล่า จำนวน ๔๒๔ แปลง (ร้อยละ ๒๒.๗๐) และเจ้าของที่ดินให้ข้อมูลแทน ๑๑๐ แปลง (ร้อยละ ๕.๘๙)

จ) ขนาด สัดส่วนแปลงที่ดินของเกษตรกรมีขนาดเนื้อที่อยู่ระหว่างแปลงที่ดินที่มีขนาด ๑ - ๕ ไร่ จำนวน ๑,๑๔๖ แปลง (ร้อยละ ๖๑.๓๕)

๕.๑.๒ ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ก) เกษตรกรทำนามากที่สุด จำนวน ๑,๕๖๒ แปลง (ร้อยละ ๘๓.๖๒) รองลงมา คือ สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๒๑๓ แปลง (ร้อยละ ๑๑.๔๑) ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๒๘ แปลง (ร้อยละ ๑.๕๑)

ข) ด้านแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร พบว่า เกษตรกรในพื้นที่มีการใช้น้ำในการทำเกษตรกรรม จากชลประทานมากที่สุด จำนวน ๑,๗๗๒ แปลง (ร้อยละ ๙๔.๘๖) ของแปลงที่มาให้ข้อมูล รองลงมาเป็นการใช้น้ำฝนอย่างเดียว จำนวน ๕๔ แปลง (ร้อยละ ๒.๘๙) และใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ จำนวน ๕๔ แปลง (ร้อยละ ๒.๘๙)

ค) ปัญหาหลักด้านการเกษตร ๓ อันดับแรกที่พบในพื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ ปัญหาราคาผลผลิตต่ำ จำนวน ๑,๖๐๙ แปลง (ร้อยละ ๘๖.๑๓) รองลงมาเป็นเรื่องของต้นทุนการผลิตสูง จำนวน ๑,๕๙๙ แปลง (ร้อยละ ๘๕.๕๙) และดินมีศักยภาพต่ำ จำนวน ๖๘๐ แปลง (ร้อยละ ๓๖.๔)

ง) เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ มากที่สุด จำนวน ๘๖๖ แปลง (ร้อยละ ๔๖.๓๖) รองลงมา คือ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๗๒๖ แปลง (ร้อยละ ๓๙.๑๘) ไม่ใช้ปุ๋ย จำนวน ๒๒๒ แปลง (ร้อยละ ๑๑.๘๘) และปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๓๐ แปลง (ร้อยละ ๒.๕๘)

จ) เกษตรกรมีการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช จำนวน ๑,๒๙๐ แปลง (ร้อยละ ๖๙.๐๖) และไม่ใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช จำนวน ๕๗๘ แปลง (ร้อยละ ๓๐.๙๔)

ฉ) ปัญหาด้านดินเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จำนวน ๘๓๒ แปลง (ร้อยละ ๔๔.๕๔) รองลงมาเป็นปัญหาดินเหนียว จำนวน ๔๔๗ แปลง (ร้อยละ ๒๓.๙๓) และปัญหาดินทรายจัด จำนวน ๑๘๐ แปลง (ร้อยละ ๙.๖๑)

ช) เกษตรกรในพื้นที่มีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๑๔๑ แปลง (ร้อยละ ๗.๕๕) และไม่มีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๑,๗๒๗ แปลง (เป็นร้อยละ ๙๒.๔๕)

๕.๑.๓ ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ก) การสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของเกษตรกรกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกรมีการเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดี จำนวน ๔๕ แปลง (ร้อยละ ๒.๔๑) และยังไม่เข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดี จำนวน ๑,๘๒๓ แปลง (ร้อยละ ๙๗.๕๙)

ข) การได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน เกษตรกรเคยได้รับผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พ.ด. มากที่สุด จำนวน ๔๒๒ แปลง (ร้อยละ ๒๒.๕๙) รองลงมาคือเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยสด จำนวน ๑๙๖ แปลง (ร้อยละ๑๐.๔๙) และเคยตรวจสอบตัวอย่างดิน จำนวน ๗๐ แปลง (ร้อยละ ๓.๗๔)

ค) การประมาณบัญชีจากผลผลิตทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย (ขาดทุน) จากการลงทุนทางการเกษตร มากที่สุด จำนวน ๙๔๐ แปลง (ร้อยละ ๕๐.๓๒) รองลงมา เกษตรมีกำไรจากผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๖๓๙ แปลง (ร้อยละ ๓๔.๒๐) และเกษตรกรปลูกไว้เพื่อบริโภค จำนวน ๒๘๙ แปลง (ร้อยละ ๑๕.๔๗)

๕.๑.๔ การได้รับบริการด้านองค์ความรู้วิชาการ

ก) การได้รับบริการด้านองค์ความรู้วิชาการ ด้านการแก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้ ข่าวสาร ผ่านผู้นำกลุ่มเกษตรกรและหมอดินอาสา จำนวน ๕๕๐ แปลง (ร้อยละ ๒๙.๔๔) รองลงมาคือได้รับการอบรม ประชุม ชี้แจง ๑ ครั้งต่อปี จำนวน ๘๔ แปลง (ร้อยละ ๔.๔๙) ได้รับคำแนะนำ วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินราย จำนวน ๑๙ แปลง (ร้อยละ ๔.๔๙) และได้รับอบรม ประชุม ชี้แจง มากกว่า ๑ ครั้งต่อปี จำนวน ๒ แปลง (ร้อยละ ๐.๑๑)

ข) การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดิน พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการปรับรูปแบบกระทงนาให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น จำนวน ๒๐๙ แปลง (ร้อยละ ๑๑.๑๘) รองลงมาคือการปรับรูปแบบร่องน้ำรอบกระทงนาเพื่อระบายน้ำไปเก็บน้ำไว้ในร่องรักษาความชื้น จำนวน ๑๑๓ (ร้อยละ ๖.๐๔) และการปรับรูปแบบคันนาให้มีฐานกว้างเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ปลูกต้นไม้ยืนต้น ทนเค็ม/พืชเศรษฐกิจ/ยูคาลิปตัส H๔ ทนเค็ม จำนวน ๖๖ แปลง (ร้อยละ ๓.๕๓)

๕.๒ ปัญหาและอุปสรรค

๑. เกษตรกรเจ้าของพื้นที่หรือผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดำเนินงาน มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ทำให้ไม่มีข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยตรง การประสานงานในกลุ่มเกษตรกรไม่ทั่วถึง และบางรายไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของโครงการ

๒. ในช่วงปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรบางกลุ่มจะติดภารกิจในการเข้าดูแลพืชผลที่ปลูกจึงไม่สามารถเข้ามาให้ข้อมูลได้

๓. การระบาดของโรค COVID-19 ทำให้การเข้าพื้นที่สัมภาษณ์และชี้แปลงเกษตรกรในพื้นที่ไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูลล่าช้าและบุคลากรมีความเสี่ยงต่อการติดโรค

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลและแผนที่ไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

๑. สามารถนำแผนที่การถือครองที่ดินและข้อมูลอรรถาธิบาย (Attribute) มาใช้ในงานของกรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น

- เรื่องทัศนคติของเกษตรกรสำหรับงานด้านพัฒนาที่ดิน และปัญหาด้านการเกษตร สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการให้คำแนะนำในการจัดการดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมเป็นรายแปลงได้
- เรื่องปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำ เช่น การอนุรักษ์ดินและน้ำ การสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และการสร้างแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- เรื่องการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่
- ด้านการวางแผนเพื่อการขายพืชผลทางการเกษตร

๒. สามารถนำแผนที่การถือครองที่ดินและข้อมูลอรรถาธิบาย (Attribute) ใช้เป็นฐานข้อมูลด้านการตรวจสอบ การปรับปรุง และจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ของข้อมูลด้านดิน ด้านสภาพการใช้ที่ดิน ด้านการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ (โซนนิ่ง) ด้านระบบการจัดการน้ำและระบบการกระจายน้ำ ด้านเศรษฐกิจสังคม ด้านปัญหาและความต้องการด้านการเกษตร

๓. สามารถบูรณาการแผนที่การถือครองที่ดินและข้อมูลอรรถาธิบาย (Attribute) สำหรับงานด้านการขึ้นทะเบียนเกษตรกรร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔. สามารถนำข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจตามประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาใช้ได้ในระดับรายแปลง

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (๒๕๕๖). **ข้อมูลเขตการปกครอง [Shapefile]**. กรุงเทพฯ

กรมที่ดิน. (๒๕๖๓). **ข้อมูลแปลงที่ดินทางการเกษตร [Shapefile]**. กรุงเทพฯ

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๐). **ข้อมูลเขตลุ่มน้ำหลัก และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ [Shapefile]**. ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. กรุงเทพฯ

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๙). **ข้อมูลเขตปฏิรูปที่ดิน [Shapefile]**. กลุ่มจัดการและบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. กรุงเทพฯ

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๙). **ข้อมูลเขตป่าไม้ถาวร [Shapefile]**. กลุ่มจำแนกประเภทที่ดิน สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. กรุงเทพฯ

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๘). **ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน [Shapefile]**. ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. กรุงเทพฯ

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๖). **ข้อมูลเขตชลประทาน [Shapefile]**. กลุ่มจัดการและบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. กรุงเทพฯ

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๒). **ข้อมูลเส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ และสถานที่สำคัญ [Shapefile]**. กลุ่มจัดการและบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. กรุงเทพฯ

เทศบาลตำบลหนองสาหร่าย. (๒๕๖๓) **แผนพัฒนาท้องถิ่น (๒๕๖๑-๒๕๖๕).** จ.กาญจนบุรี

กรมอุตุนิยมวิทยา. (ออนไลน์)
เข้าถึงได้จาก http://climate.tmd.go.th/data/province/ตะวันตก/ภูมิอากาศกาญจนบุรี.pdf

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์ในโครงการจัดทำสำมะโนที่ดินฯ

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน (ในโครงการศึกษาสภาพการการแพร่กระจายเกลือเพื่อเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาดินเค็ม) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน

คิวที่.....
IDCODE.....
จำนวน.....แปลง

ที่ดินที่ทำการเกษตรตั้งอยู่ในหมู่ที่ ..... ชื่อหมู่บ้าน ..... ตำบล ..... อำเภอ .....

ก.ข้อมูลการถือครองที่ดิน

๑. ชื่อเจ้าของที่ดิน .....
เลขบัตรประจำตัวประชาชน .....

๒. ชื่อผู้ทำการเกษตรปัจจุบัน .....
เลขบัตรประจำตัวประชาชน ..... เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ .....

๓. ความเกี่ยวข้องกับแปลงที่ดิน (ผู้ทำการเกษตรปัจจุบัน) ☐ เจ้าของ ☐ ญาติ/เข้าทำเปล่า ☐ เช่า

๔. **ประเภทเอกสารสิทธิ**

☐ โฉนดที่ดิน (ระวางและเลขที่ดินมุมซ้าย และเลขที่โฉนดขวาด้านบน)
ระวาง..... เลขที่ดิน.....เลขที่โฉนด .....

☐ ส.ป.ก. (ส.ป.ก. แปลงที่..../ระวาง ส.ป.ก.ที่) ระวาง..... แปลงที่.....

☐ ไม่มีเอกสารสิทธิ ☐เอกสารสิทธิอื่น ๆ.....หลักฐานเลขที่ .....

ค่าพิกัดแปลงที่ดิน X : ..... Y : .....

ข.การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑. ปัจจุบันที่ดินแปลงนี้ใช้ประโยชน์ที่ดินอะไรบ้าง (ชนิดหลัก)

☐ ปลูกพืช ☐ เลี้ยงสัตว์ ☐ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ☐ ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ☐ ปลูกพืชและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
☐ เลี้ยงสัตว์และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ☐ ไร่นาสวนผสม ☐ อื่น ๆ .....

ระบุ ..... ชนิดพันธุ์..... ผลผลิตที่ได้ (ต่อรอบ).....

๒. การใช้ประโยชน์พื้นที่แปลงนี้เต็มหรือไม่ ☐ เต็ม ☐ ไม่เต็ม (เช่น ปลูกเท่าไร) ไร่.....งาน.....วา.....

๓. หลังการเก็บเกี่ยวมีการเพาะปลูกพืชอื่นหรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี ระบุ .....

๔. ใช้น้ำจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ฝนอย่างเดียว ☐ ชลประทาน ☐ แหล่งน้ำสาธารณะ ☐ บ่อ/สระขุดเอง ☐ อื่น ๆ.....

๕. การใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูก ☐ ปุ๋ยเคมี ☐ ปุ๋ยอินทรีย์ ☐ ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ ☐ ไม่ใช้ปุ๋ย

๖. ท่านใช้สารเคมีปราบโรคพืช/ศัตรูพืช และวัชพืชหรือไม่ ☐ ใช้ ☐ ไม่ใช้

๗. ท่านมีปัญหาทางการเกษตรในด้านใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ดินมีปัญหา ☐ ต้นทุนการผลิตสูง ☐ ราคาผลผลิตตกต่ำ ☐ ภัยแล้ง ☐ น้ำท่วม
☐ โรคพืช/ศัตรูพืช ☐ ไม่มีปัญหา ☐ อื่น ๆ .....

๘. ดินของท่านที่ใช้ทำการเกษตรมีปัญหาด้านใด

☐ ดินทรายจัด ☐ ดินเหนียว ☐ ดินเค็ม ☐ ดินตื้น ☐ ดินลูกรัง
☐ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ☐ ดินเปรี้ยว ☐ อื่น ๆ

๙. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมบัตรดินดีของกรมพัฒนาที่ดินแล้วหรือไม่ ☐ เข้าร่วมแล้ว ☐ ยังไม่ได้เข้าร่วม

๑๐. ท่านเคยได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดินในด้านใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พ.ด. ☐ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ☐ กล้าหญ้าแฝก ☐ ตรวจสอบตัวอย่างดิน
☐ ปูนโดโลไมท์/ปูนขาว ☐ ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ☐ อื่น ๆ .....

๑๑. มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรหรือไม่ ถ้ามีได้กำไรหรือขาดทุน ☐ กำไร ☐ ขาดทุน ☐ ไม่มี (ไว้บริโภค/เมล็ดพันธุ์)

๑๒. มีการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในแปลงที่ดินด้วยหรือไม่ ☐ มี ระบุ.....จำนวน.....ต้น
☐ ไม่มี

หมายเหตุ : แบบสอบถาม ๑ ชุดต่อเอกสารสิทธิ ๑ ฉบับ หากมีเอกสารสิทธิหลายฉบับ ให้ทำแบบสอบถามตามจำนวนเอกสารสิทธิ
หากท่านมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ : ๐-๒๕๗๙-๐๗๘๐ คุณอนุพงษ์ จันทร์เพ็งเพ็ญ : ๐๘๔-๕๖๐-๐๖๒๐

ใช้เฉพาะ โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ของกรมพัฒนาที่ดิน เท่านั้น

๑๓. การได้รับบริการความรู้วิชาการ การแก้ไขปัญหาดินเค็มและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ อบรม ประชุม ชี้แจง ๑ ครั้งต่อปี
- ☐ อบรม ประชุม ชี้แจง มากกว่า ๑ ครั้งต่อปี
- ☐ คำแนะนำ วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง
- ☐ ความรู้ ข่าวสาร ผ่านผู้นำกลุ่มเกษตรกรและหมอดินอาสา
- ☐ อื่นๆ .....

๑๔. การได้รับบริการองค์ความรู้และแปลงสาธิตการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ การปรับรูปแบบกระทงนาให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น
- ☐ การปรับรูปแบบคันนาให้มีฐานกว้างเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ปลูกต้นไม้ยืนต้นทนเค็ม/พืชเศรษฐกิจ /ยูคาลิปตัส H๔ ทนเค็ม
- ☐ การปรับรูปแบบร่องน้ำรอบกระทงนาเพื่อระบายน้ำไปเก็บน้ำไว้ในร่องรักษาความชื้น
- ☐ การก่อสร้างระบบระบายเกลือใต้ดินเพื่อลดความเค็มจัด
- ☐ การลดระดับน้ำใต้ดินป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มโดยการทำบ่อน้ำตื้นด้วยระบบโซล่าเซลล์
- ☐ อื่นๆ .....

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ข.
การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ระดับ/Level 1	ระดับ/Level 2		ระดับ/Level 3		
U	U1	**ตัวเมืองและย่านการค้า**			
พื้นที่ชุมชนและ		City, Town ,			
สิ่งปลูกสร้าง		Commercial			
Urban and	U2	**หมู่บ้าน**	U200	หมู่บ้านที่ดินจัดสรรร้าง	Abandoned village
Built-up land		Village	U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	Thai village
			U202	หมู่บ้านชาวไทยภูเขา	Hill tribe village
			U203	หมู่บ้านชาวเล	Moken village
	U3	**สถานที่ราชการ**			
		และสถาบันต่างๆ			
		Institutional land			
	U4	**สถานีคมนาคม**	U401	สนามบิน	Airport
		Transportation,	U402	สถานีรถไฟ	Railway station
		Communication	U403	สถานีขนส่ง	Bus station
		and Utility	U404	ท่าเรือ	Harbour
			U405	ถนน	Road
			*U406	ทางรถไฟ	Railway
	U5	**พื้นที่อุตสาหกรรม**	U500	โรงงานอุตสาหกรรมร้าง	Abandoned factory
		Industrial land	U501	นิคมอุตสาหกรรม	Industrial estate
			U502	โรงงานอุตสาหกรรม	Factory
			U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	Agricultural product trading centers
	U6	**สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ**	U600	สถานที่ร้าง	Abandoned area
		Other built-up land	U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	Recreation area
			U602	รีสอร์ท, โรงแรม, เกสต์เฮ้าส์	Resort, Hotel, Guesthouse
			U603	สุสาน,ป่าช้า	Cemetery
			U604	ศูนย์อพยพ	Refugee camp
			U605	สถานีบริการน้ำมัน	Gasoline Station
	U7	**สนามกอล์ฟ**			
		Golf course			
A	A1	**พื้นที่นา**	A100	นาร้าง	Abandoned paddy field
พื้นที่เกษตรกรรม		Paddy field	A101	นาข้าว	Actived paddy field
Agricultural land	A2	**พืชไร่**	A200	ไร่ร้าง	Abandoned field crop
		Field crop	A201	พืชไร่ผสม	Mixed field crop

			A202	ข้าวโพด	Corn
			A203	อ้อย	Sugarcane
			A204	มันสำปะหลัง	Cassava
			A205	สับปะรด	Pineapple
			A206	ยาสูบ	Tobacco
			A207	ฝ้าย	Cotton
			A208	ถั่วเขียว	Mungbean
			A209	ถั่วเหลือง	Soybean
			A210	ถั่วลิสง	Peanut
			A211	ปอแก้ว ปอกระเจา	Kenaf, Jute
			A212	ถั่วดำ ถั่วแดง	Black bean, Red bean
			A213	ข้าวฟ่าง	Sorghum
			A214	ละหุ่ง	Castor bean
			A215	งา	Sesame
			A216	ข้าวไร่	Upland rice
			A217	มันฝรั่ง	Potato
			A218	มันแกว	Jam potato
			A219	มันเทศ	Sweet potato
			A220	แตงโม	Watermelon
			A221	ลูกเดือย	Millet
			A222	ขิง	Ginger
			A223	กะหล่ำปลี	Cabbage
			A224	มะเขือเทศ	Tomato
			A225	ว่านหางจรเข้	Aloevera
			A226	ปานศรนารายณ์	Agave
			A227	ปอสา	Paper mulberry
			A228	ทานตะวัน	Sunflower
			A229	พริก	Chili
			A230	ข้าวสาลี	Wheat
			A231	ข้าวบาร์เลย์	Barley
			A232	ข้าวไรย์	Rye
			A233	ฝิ่น	Opium
			A234	กัญชา	Marihuana

			A235	กระเจี๊ยบแดง	Roselle
			A236	เผือก	Taro
	A3	**ไม้ยืนต้น**	A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	Abandoned perenial
		Perennial	A301	ไม้ยืนต้นผสม	Mixed perennial
			A302	ยางพารา	Para rubber
			A303	ปาล์มน้ำมัน	Oil palm
			A304	ยูคาลิปตัส	Eucalyptus
			A305	สัก	Teak
			A306	สะเดา	Magosa
			A307	สนประดิพัทธ์	Casuarina
			A308	กระถินบ้าน	Acacia
			A309	ประดู่	Pterocarpus sp.
			A310	ซ้อ	Gmelwa sp.
			A311	ไม้ชายเลน	Mangrove
			A312	กาแฟ	Coffee
			A313	ชา	Tea
			A314	หม่อน	Mulberry
			A315	ไผ่(ไผ่ตง ไผ่หวาน ปลูกเพื่อการค้า)	Bamboo
			A316	นุ่น	Kapok
			A317	หมาก	Betel palm
			A318	จามจุรี	Rain tree
			A319	ตีนเป็ด	White cheesewood
			A320	เปล้า	Croton sp.
			A321	ยมหอม	Indian mahogany
			A322	กฤษณา	Agalloch
			A323	ตะกู	New Guinea labula
	A4	**ไม้ผล**	A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	Abandoned orchard
		Orchard	A401	ไม้ผลผสม	Mixed orchard
			A402	ส้ม	Orange
			A403	ทุเรียน	Durian
			A404	เงาะ	Rambutan
			A405	มะพร้าว	Coconut
			A406	ลิ้นจี่	Litchi

			A407	มะม่วง	Mango
			A408	มะม่วงหิมพานต์	Cashew
			A409	พุทรา	Jujube
			A410	น้อยหน่า	Custard apple
			A411	กล้วย	Banana
			A412	มะขาม	Tamarind
			A413	ลำไย	Longan
			A414	ฝรั่ง	Guava
			A415	มะละกอ	Papaya
			A416	ขนุน	Jack fruit
			A417	กระท้อน	Santol
			A418	ชมพู่	Rose apple
			A419	มังคุด	Mangosteen
			A420	ลางสาด ลองกอง	Langsat
			A421	ระกำ สละ	Rakum, Sala
			A422	มะนาว	Lime
			A423	ไม้ผลเมืองหนาว	Sub-tropical fruit
			A424	มะขามเทศ	Manila tamarind
			A425	มะกอกน้ำ มะกอกฝรั่ง	Elaeocarpaceae
			A426	แก้วมังกร	Dragon fruit
			A427	ส้มโอ	Pomelo
			A428	ละมุด	Sapodilla
			A429	มะปราง มะยงชิด	Plummango
			A430	มะไฟ	Burmese grape
			A431	ทับทิม	Pomegranate
	A5	**พืชสวน**	A500	พืชสวนร้าง/เลื่อมโทรม	Abandoned horticulture
		Horticulture	A501	พืชสวนผสม	Mixed horticulture
			A502	พืชผัก	Truck crop
			A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	Floricultural/Ornamental plant
			A504	องุ่น	Vine
			A505	พริกไทย	Pepper
			A506	สตรอเบอรี่	Strawberry
			A507	เสาวรส	Passion fruit
			A508	แรสเบอรี่	Raspberry

			A509	พืชสมุนไพร	Herbs
			A510	นาหญ้า	Grass plantation
			A511	หวาย	Rattan
			A512	แคนตาลูป	Cantaloupe
			A513	กระเจี๊ยบเขียว	Okra
			A514	หน่อไม้ฝรั่ง	Asparagus
			A515	เห็ด	Mushroom
	A6	**ไร่หมุนเวียน**	A600	ไร่ร้าง	Bush fallow
		Swidden cultivation			รหัสระดับ 3 เช่นเดียวกับ A2
	A7	**ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และ**	A700	โรงเรือนร้าง	Abandoneded farm house
		โรงเรือนเลี้ยงสัตว์	A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	Pasture
		Pasture and farm house	A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	Cattle farm house
			A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	Poultry farm house
			A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	Swine farm house
	A8	**พืชน้ำ**	A801	พืชน้ำผสม	Mixed aquatic plant
		Aquatic plant	A802	กก	Reed
			A803	บัว	Lotus
			A804	กระจับ	Water chestnut
			A805	แห้ว	Water chestnut
			A806	ผักบุ้ง	Water spinach
			A807	ผักกะเฉด	Watercress
	A9	**สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ**	A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	Abandoned aquacultural land
		Aquacultural land	A901	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม	Mixed aquacultural land
			A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	Fish farm
			A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	Shrimp farm
			A904	สถานที่เพาะเลี้ยงปู หอย	Crab/ Shellfish farm
			A905	ฟาร์มจระเข้	Crocodile farm
	A0	**เกษตรผสมผสาน/ไร่**			
		นาสวนผสม			
		Integrated farm/			
		Diversified farm			

F	F1	**ป่าไม่ผลัดใบ**	F100	ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	Disturbed evergreen forest
พื้นที่ป่าไม้		Evergreen forest	F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	Dense evergreen forest
Forest land	F2	**ป่าผลัดใบ**	F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	Disturbed deciduous forest
		Deciduous forest	F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	Dense deciduous forest
	F3	**ป่าชายเลน**	F300	ป่าชายเลนรอสภาพฟื้นฟู	Disturbed mangrove forest
		Mangrove forest	F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	Dense mangrove forest
	F4	**ป่าพรุ**	F400	ป่าพรุรอสภาพฟื้นฟู	Disturbed swamp forest
		Swamp forest	F401	ป่าพรุสมบูรณ์	Dense swamp forest
	F5	**ป่าปลูก**	F500	ป่าปลูกรอสภาพฟื้นฟู	Disturbed forest plantation
		Forest Plantation	F501	ป่าปลูกสมบูรณ์	Dense forest plantation
	F6	**วนเกษตร**		พื้นที่ปลูกป่าร่วมกับการเกษตร	
		Agro - forestry			
	F7	**ป่าชายหาด**	F700	ป่าชายหาดรอสภาพฟื้นฟู	Disturbed beach forest
		Beach forest	F701	ป่าชายหาดสมบูรณ์	Dense beach forest
W	W1	**แหล่งน้ำธรรมชาติ**	W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	River, Canal
พื้นที่น้ำ		Natural water body	W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	Natural water resource
Water Body					
	W2	**แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น**	W201	อ่างเก็บน้ำ	Reservoir
		Reservoir (Built-up)	W202	บ่อน้ำในไร่นา	Farm pond
			W203	คลองชลประทาน	Irrigation canal
M	M1	**ทุ่งหญ้าและไม้ละเมาะ**	M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	Grass
พื้นที่เบ็ดเตล็ด		Rangeland	M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	Scrub
Miscellaneous land			M103	ไผ่ (ไผ่หนาม)	Bamboo
	M2	**พื้นที่ลุ่ม**			
		Marsh and Swamp			
	M3	**เหมืองแร่ บ่อขุด**	M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	Abandoned mine,pit
		Mine, pit	M301	เหมืองแร่	Mine
			M302	บ่อลูกรัง	Laterite pit
			M303	บ่อทราย	Sand pit
			M304	บ่อดิน	Soil pit
	M4	**พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ**	M401	พื้นที่กองวัสดุ	Material dump
		Other miscellaneous	M402	พื้นที่ดินถล่ม	Landslide
		land	M403	ที่หินโผล่	Rock out crop
			M404	พื้นที่ขุดเจาะน้ำมัน	Oil field
			M405	พื้นที่ถม	Landfill

	M5	นาเกลือ Salt flat			
	M6	หาดทราย Beach			
	M7	ที่ทิ้งขยะ Garbage dump			

หมายเหตุ :

1) การเขียนสัญลักษณ์ผสม ใช้เครื่องหมายดังนี้ :-

X/Y พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ชนิด ในอัตราส่วนประมาณ 50% ต่อ 50%

X+Y พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ชนิดต่อเนื่องกัน โดยมีพืช x เป็นพื้นที่หลักหรือเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากกว่าพืช Y คำนวณเนื้อที่เฉพาะ X

2) พื้นที่ที่เคยทำเกษตรกรรมแต่ปล่อยทิ้งร้างมานาน เนื่องจากดินไม่เหมาะสม หรือพื้นที่ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำโดยธรรมชาติ ใช้สัญลักษณ์ M101 สำหรับพื้นที่ที่มีหญ้าเป็นส่วนใหญ่ M102 สำหรับพื้นที่ที่เป็นไม้พุ่มหรือสลับหญ้าธรรมชาติบางส่วน M2 สำหรับพื้นที่ที่มีพืชน้ำหรือวัชพืชน้ำขึ้น และ M403 สำหรับพื้นที่หินโผล่

3) ขนาดของหน่วยแผนที่การใช้ที่ดินที่เล็กที่สุดสำหรับลงบนแผนที่คือ 0.25 ตารางเซนติเมตรทุกมาตราส่วน (0.5x0.5 ซม. หรือพื้นที่ 40 ไร่ บนแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 หรือพื้นที่ 10 ไร่ บนแผนที่มาตราส่วน 1:25,000)

4) แผนที่โครงการชลประทานได้มาจาก กรมชลประทาน และหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบ สำหรับพื้นที่ที่มีการชลประทานใส่ I ไว้ตรงหน้าสัญลักษณ์ เฉพาะงานระดับโครงการพิเศษ เท่านั้น

5) * ใช้ในการจำแนกแผนที่การใช้ที่ดินมาตราส่วนใหญ่ ตั้งแต่ 1:4,000 ขึ้นไป เท่านั้น

ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน
สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน
12 มกราคม 2555

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ค.
ตัวอย่างการนำเสนอรายละเอียดของรูปแปลงที่ดินและฐานข้อมูลภายใน

ตัวอย่าง การนำเสนอรายละเอียดของรูปแปลงที่ดินและฐานข้อมูลภายใน

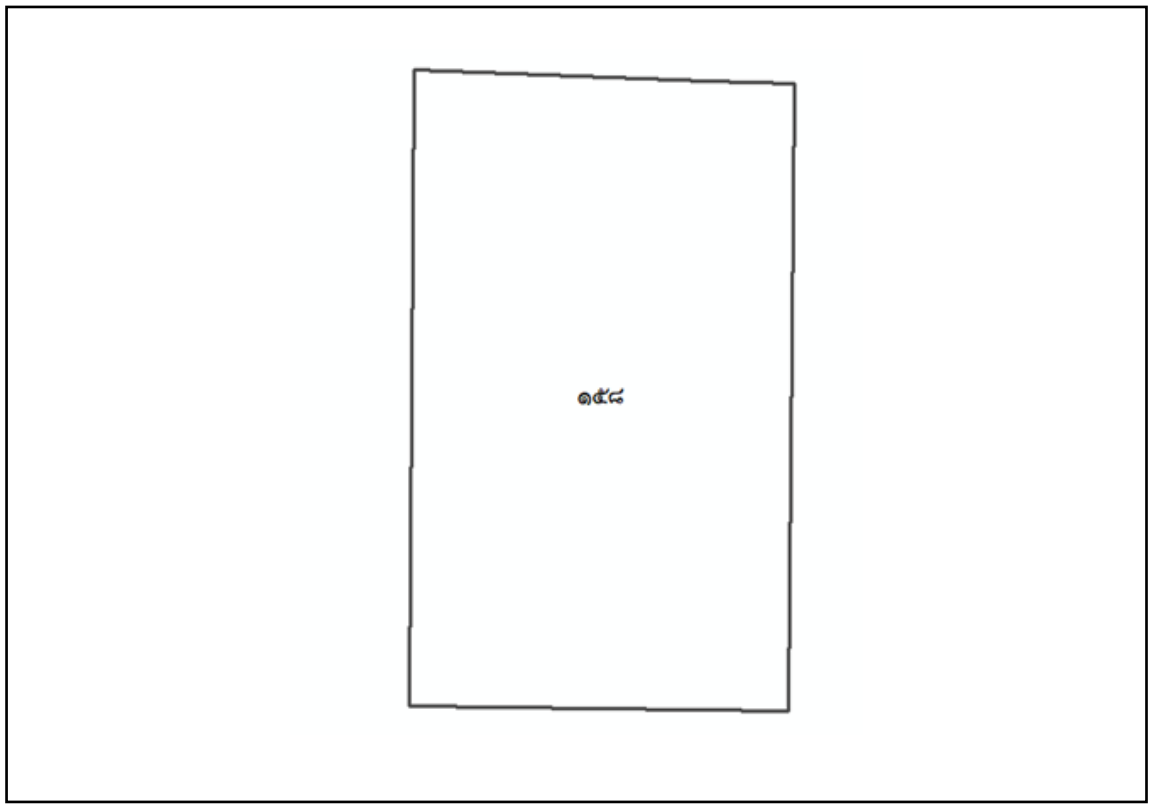

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุภาพ จัณฤทธิ์
ตำบล	บัวบาน
อำเภอ	ยางตลาด
จังหวัด	กาฬสินธุ์
หลักฐานการถือครองที่ดิน	โฉนดที่ดิน
เลขที่หลักฐาน	๒๘๓๒๐
เนื้อที่	๔ ไร่ ๐ งาน ๖๗ ตารางวา
บัตรดินดีหมายเลข	-
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	นาข้าว (ข้าวเหนียว กข๖)
ปัญหาด้านการเกษตร	ดินมีศักยภาพต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ
ค่าพิกัดแปลง X (จากการคำนวณ)	๓๓๑๙๖๕.๐๑
ค่าพิกัดแปลง Y (จากการคำนวณ)	๑๘๒๐๐๖๔.๔๔

ตัวอย่าง การนำเสนอรายละเอียดของรูปแปลงที่ดินและฐานข้อมูลภายใน

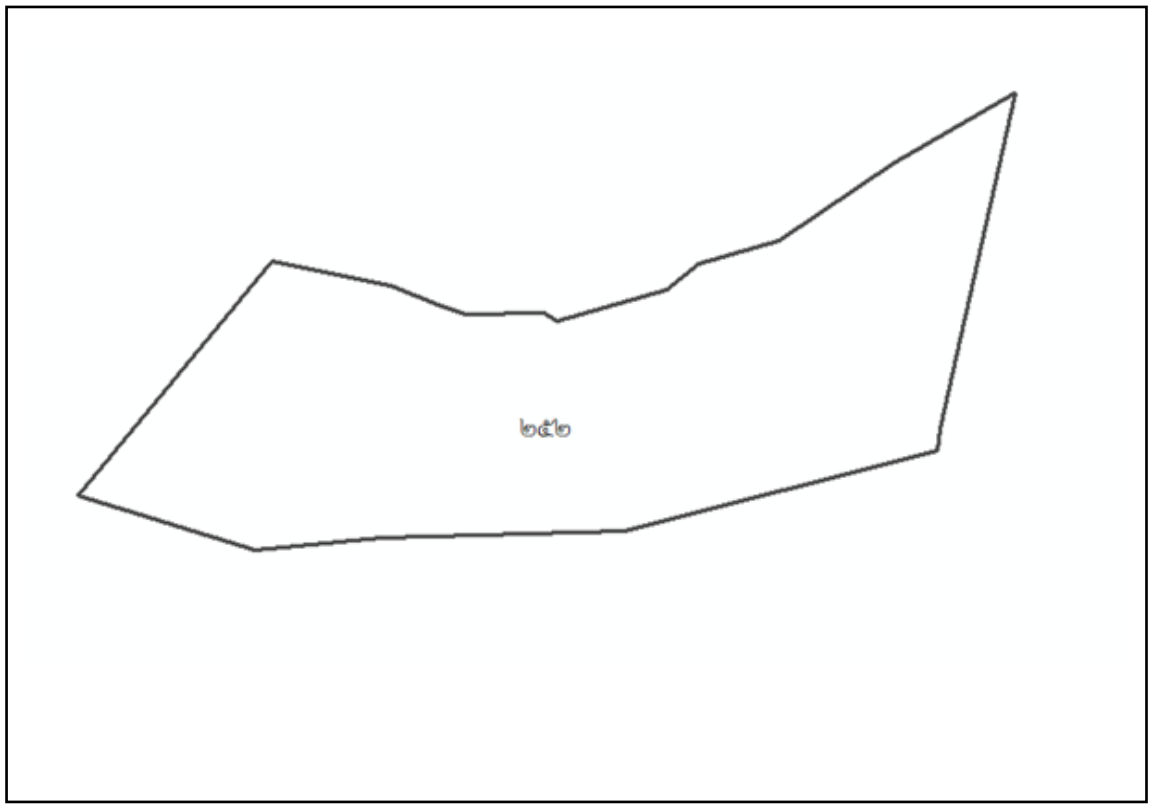

ชื่อ-สกุล	นางสุภาวรรณ์ อุทัยพล
ตำบล	บัวบาน
อำเภอ	ยางตลาด
จังหวัด	กาฬสินธุ์
หลักฐานการถือครองที่ดิน	โฉนดที่ดิน
เลขที่หลักฐาน	๔๕๓๔๒
เนื้อที่	๘ ไร่ ๐ งาน ๒๔ ตารางวา
บัตรดินดีหมายเลข	-
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กุ้งก้ามกราม)
ปัญหาด้านการเกษตร	-
ค่าพิกัดแปลง X (จากการคำนวณ)	๓๓๕๘๒๕.๗๖
ค่าพิกัดแปลง Y (จากการคำนวณ)	๑๘๒๕๕๕๐.๘๙

ตัวอย่าง การนำเสนอรายละเอียดของรูปแปลงที่ดินและฐานข้อมูลภายใน

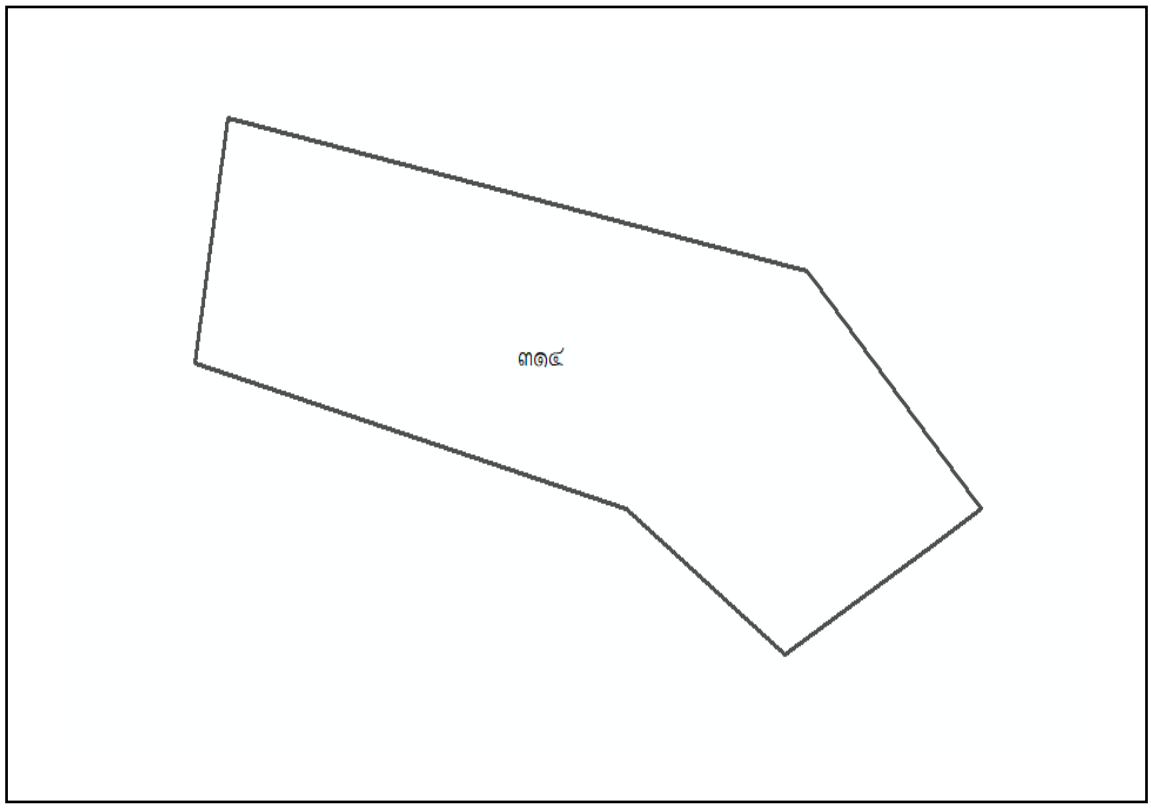

ชื่อ-สกุล	นางสุพัตรา ภักดีจุ
ตำบล	บัวบาน
อำเภอ	ยางตลาด
จังหวัด	กาฬสินธุ์
หลักฐานการถือครองที่ดิน	โฉนดที่ดิน
เลขที่หลักฐาน	๗๖๘๘๕
เนื้อที่	๒ ไร่ ๐ งาน ๔๖ ตารางวา
บัตรดินดีหมายเลข	-
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	มะม่วง (น้ำดอกไม้)
ปัญหาด้านการเกษตร	ราคาผลผลิตตกต่ำ, โรคพืช/ศตรูพืช
ค่าพิกัดแปลง X (จากการคำนวณ)	๓๓๕๙๑๐.๒๕
ค่าพิกัดแปลง Y (จากการคำนวณ)	๑๘๒๘๐๖๐.๒๓

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ง.
แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินปี ๒๕๖๑

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. 2562

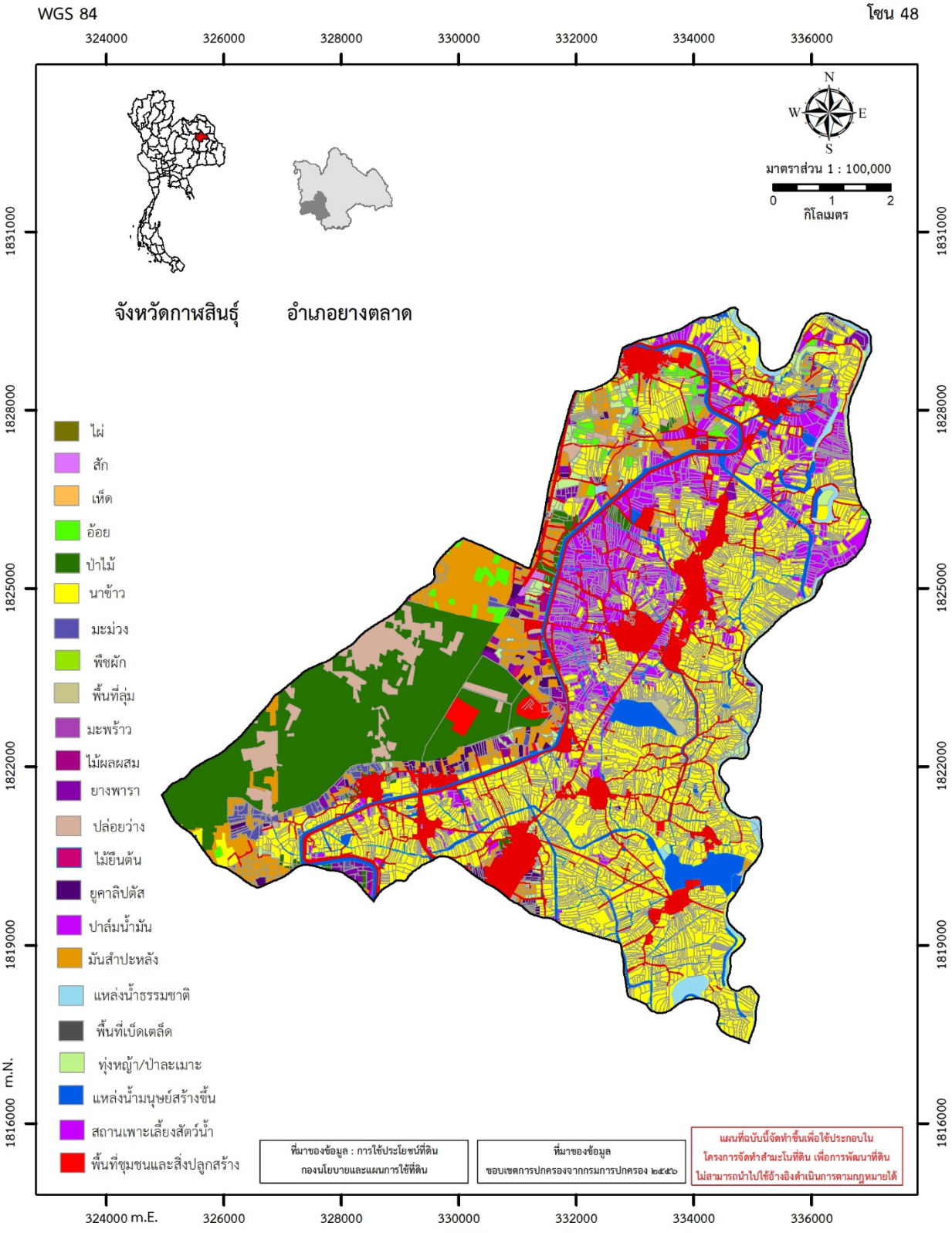

เทศบาลตำบลบัวบาน
อำเภอยางตลาด

โครงการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน
(ในโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มเพื่อป้องกันการกระจายดินเค็ม)
เทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

เนื้อที่ ๔๓,๖๒๘ ไร่

จัดทำโดย กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ดำเนินงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก จ.
ภาพกิจกรรมการปฏิบัติงานในพื้นที่

กิจกรรมการปฏิบัติงานในพื้นที่ดำเนินงาน

กศน.ตำบลหนองสาหร่าย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

กลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ ๑
สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์